

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ 2019

Μαδρίτη, Οκτώβριος 2019

ISO 9001:2008 GEN 30 - 02

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη Τηλ: +34915644592, Φαξ: +34915644668,
www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας.....	4
A.2 Δημογραφικά Στοιχεία	5
A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	6
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	8
B.1 Θεσμικό πλαίσιο	8
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	8
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας.....	9
B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων	11
B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)	11
B.1.5 Τιμολόγηση.....	12
B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)	12
B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών	13
B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων	13
B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας	13
B.1.10 Εργασιακό καθεστώς	14
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Ισπανίας	15
B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς.....	16
B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας	16
B.2.3 Δίκτυα Διανομής	19
B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση	19
B.2.5 Πρακτικές οδηγίες	20
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα	22
B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία.....	23

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	24
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	24
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων	24
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	25
Γ.4 Ειδικότεροι φόροι	26
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο	27
Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)	28
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	29
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων	29
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων	30
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές	31
Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	33
Ε.1 Προϊόντα διατροφής	34
Ε.2 Μεταποίηση	34
Ε.3 Τεχνολογία, τηλεπικοινωνίες και πληροφορική	34
Ε.4 Τουρισμός	34
ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	36

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

Το Βασίλειο της Ισπανίας καταλαμβάνει έκταση 504.782 τετραγωνικών χιλιομέτρων στα νοτιοδυτικά της Ευρώπης, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η πέμπτη στην Ευρώπη. Πρωτεύουσά της είναι η Μαδρίτη. Το έδαφος της Ισπανίας καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της Ιβηρικής Χερσονήσου, περιλαμβάνει επίσης τις Βαλεαρίδες Νήσους στη Μεσόγειο Θάλασσα, τις Κανάριες Νήσους στον Ατλαντικό Ωκεανό, και τις πόλεις της Βόρειας Αφρικής Θέουτα και Μελίγια. Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις 17 Αυτονομίες έχουν τη δική τους, Γαλικία, Χώρα των Βάσκων, Καταλονία).

Παρά τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της Ισπανίας, το κλίμα της χώρας θεωρείται γενικώς Μεσογειακό. Ο καιρός στη βόρεια παράκτια περιοχή είναι ήπιος και γενικά βροχερός όλο το χρόνο, δίχως ακραίες θερμοκρασίες το χειμώνα και το καλοκαίρι. Το κλίμα στην ακτογραμμή της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων των Βαλεαρίδων Νήσων, της Θέουτα και της Μελίγιας, είναι ήπιο το χειμώνα και ζεστό και ξηρό το καλοκαίρι. Πιο ακραίες διαφορές παρατηρούνται στο εσωτερικό της χερσονήσου, όπου το κλίμα είναι μάλλον ξηρό, με κρύους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Οι Κανάριοι Νήσοι έχουν ιδιαίτερο κλίμα, με θερμοκρασίες περί τους 20 βαθμούς και μικρές διακυμάνσεις.

Το πολίτευμα της Ισπανίας είναι η κοινοβουλευτική μοναρχία. Το Σύνταγμα του 1978 κατοχυρώνει τα θεμελιώδη πολιτικά δικαιώματα και τις δημόσιες ελευθερίες. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο που περιλαμβάνει την Κάτω Βουλή και τη Γερουσία, τα μέλη των οποίων εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία κάθε τέσσερα χρόνια. Στις 6 Ιουνίου 2018, ο σοσιαλιστής κ. Πέδρο Σάντσεθ έγινε ο νέος πρωθυπουργός της Ισπανίας μετά την υπερψήφιση πρότασης μομφής κατά του απερχόμενου ηγέτη κ. Μαριάνο Ραχόι, η οποία προκλήθηκε έπειτα από μία μακρά δίκη για διαφθορά, στην οποία εμπλέκονταν στελέχη του κεντροδεξιού κόμματος. Στις 13 Φεβρουαρίου 2019, ωστόσο, οι αργοπορημένοι προϋπολογισμοί της Κυβέρνησης καταψηφίστηκαν από την Βουλή, αναγκάζοντας τον Πρωθυπουργό να προκηρύξει εκλογές στις 28 Απριλίου τ.έ.. Σε αυτές, το σοσιαλιστικό κόμμα του κ. Πέδρο Σάντσεθ επανεκλέχθηκε, χωρίς όμως να έχει την αυτοδυναμία. Στις 23 Ιουλίου, στην πρώτη ψηφοφορία ψήφου εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση ο κ. Πέδρο Σάντσεθ δεν κατάφερε να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των ψήφων με αποτέλεσμα, να οδηγηθεί στον δεύτερο γύρο ψήφου εμπιστοσύνης στις 25 Ιουλίου, αποτυγχάνοντας για δεύτερη φορά να μαζέψει τις απαιτούμενες ψήφους. Αναμένονται οι περαιτέρω πολιτικές εξελίξεις, καθώς ο κ. Πέδρο Σάντσεθ είχε την ευκαιρία να διαπραγματευτεί εκ νέου για τη δημιουργία Κυβέρνησης έως και τις 23 Σεπτεμβρίου. Καθώς η προσπάθεια απέτυχε, στη χώρα θα διεξαχθούν γενικές εκλογές στις 10 Νοεμβρίου 2019. Ο κ. Πέδρο Σάντσεθ είναι ο έβδομος πρωθυπουργός της Ισπανίας μετά την επιστροφή της στη δημοκρατία στη δεκαετία του 1970, μετά το θάνατο του δικτάτορα Φρανσίσκο Φράνκο.

Διοικητικά, η Ισπανία είναι οργανωμένη σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες (Αυτονομίες), η καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει μία ή περισσότερες επαρχίες (συνολικά 50), καθώς και τις

αυτόνομες πόλεις της Θέουτα και της Μελίγια στη Βόρεια Αφρική. Κάθε Αυτόνομη Κοινότητα ασκεί τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, ως ορίζεται στο "καταστατικό αυτονομίας" της. Οι Αυτόνομες Κοινότητες διαθέτουν ένα βαθμό οικονομικής αυτονομίας, ενώ λαμβάνουν επίσης επιχορηγήσεις από το γενικό προϋπολογισμό του κράτους.

Η Ισπανία έχει τη 14η σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως για το 2018, είναι δε μέλος της ΕΕ (τότε ΕΟΚ) από το 1986 και της Ευρωζώνης από το 1999. Παρά την ύφεση των τελευταίων ετών, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά στόχο είναι: το μέγεθος της αγοράς, ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας, η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα, η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών, η ιδιότητά της ως πύλης για την Λατινική Αμερική, η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών και το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών.

Οι ευρύτερες περιφέρειες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι τα δύο μεγαλύτερα επιχειρηματικά κέντρα, με πληθυσμό 6,4 εκ. και 5,3 εκ., αντιστοίχως. Βιομηχανικά κέντρα και κέντρα έρευνας και τεχνολογίας υπάρχουν και σε άλλες μεγάλες πόλεις, όπως η Σεβίλλη, το Μπιλμπάο, η Βαλένθια και η Σαραγόσα. Η Ισπανία διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών. Σημειώνεται, ενδεικτικά, ότι καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην Ευρώπη και τη δεύτερη παγκοσμίως, μετά την Κίνα, βάσει του μήκους των σιδηροδρομικών γραμμών που καλύπτονται από υπερταχείες (AVE).

Τέλος, η Ισπανία μετέχει ως μέλος στους περισσότερους διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, όσον αφορά εκείνους με οικονομικό αντικείμενο, σημειώνονται ενδεικτικά: Asian Development Bank, African Development Bank, Banco Centroamericano de Integración Económica, Bank of International Settlements, EBRD, EIB, European Space Agency, Food and Agriculture Organization, Inter-American Development Bank, IAEA, IBRD, ICAO, IDA, International Energy Agency, IFAD, IFC, ILO, IMF, International Maritime Organization, International Mobile Satellite Organization, International Organization for Migration, International Telecommunication Union, MIGA, OECD, Paris Club, Permanent Court of Arbitration, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, World Tourism Organization, World Customs Organization, World Intellectual Property Organization, World Trade Organization.

A.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2016, η Ισπανία έχει πληθυσμό 46,5 εκ. κατοίκων και εργατικό δυναμικό 22,8 εκ. ατόμων, με ποσοστό συμμετοχής επί του ενεργού πληθυσμού περί το 60%. Σε σύγκριση με άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, ο πληθυσμός της Ισπανίας είναι σχετικά μικρής ηλικίας, το 17,1% είναι κάτω των 16 ετών, το 64,8% είναι μεταξύ 16 και 64 ετών, και μόνο το 18,1% είναι άνω των 65 ετών. Επιπλέον, η σημαντική εισροή μεταναστών τις τελευταίες δεκαετίες (η οποία, εντούτοις, αντιστράφηκε την περίοδο της κρίσης), αντιστάθμισε, ως ένα βαθμό, τις συνέπειες της γήρανσης του πληθυσμού. Οι γυναίκες αποτελούν το 50,97% του πληθυσμού και οι άντρες το 49,03% ενώ οι αλλοδαποί υπολογίζονται ότι αποτελούν το 10,33% του πληθυσμού. Οι περισσότεροι από αυτούς προέρχονται από χώρες της

Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και από χώρες της Λατινικής Αμερικής. Οι Ρουμάνοι αποτελούν την μεγαλύτερη μειονότητα της Ισπανίας, ενώ από την υπόλοιπη Ευρώπη, ακολουθούν οι Βρετανοί και οι Ιταλοί. Επίσης μεγάλη μερίδα αποτελούν οι Κολομβιανοί καθώς και οι αλλοδαποί από Βενεζουέλα και Εκουαδόρ.

Οι ευρύτερες περιφέρειες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι τα δύο μεγαλύτερα επιχειρηματικά κέντρα, με πληθυσμό 6,4 εκ. και 5,3 εκ., αντιστοίχως.

Οι Ισπανοί είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος τους χριστιανοί Ρωμαιοκαθολικοί. Το Ισπανικό Σύνταγμα (άρθρο 16) παρέχει και προστατεύει πλήρως την ανεξιθρησκία, που ξεκίνησε το 1868. Από τις 29 Δεκεμβρίου 1978 δεν υφίσταται ο όρος «επίσημη θρησκεία» στην Ισπανία. Ακόμη, καταγράφονται 250.000 Χριστιανοί, κυρίως Προτεστάντες. Επίσης, υπάρχουν 110.940 Μάρτυρες του Ιεχωβά και 51.192 Μορμόνοι.

Η πρώτη Συναγωγή από την έξωση των Ιουδαίων το 1492 άνοιξε στη Μαδρίτη στις 2 Οκτωβρίου 1959. Ο αριθμός των Ιουδαίων της Ισπανίας υπολογίζεται στις 13.000.

A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Η Ισπανία, ως μέλος της ΕΕ από το 1986 και της ευρωζώνης, εφαρμόζει, εν γένει, τις ίδιες επιχειρηματικές πρακτικές και πρότυπα με τις υπόλοιπες οικονομίες της ΕΕ.

Το 2018, η ισπανική οικονομία διατήρησε την πορεία ανάκαμψης που ξεκίνησε στα μέσα του 2013. Ο ρυθμός ανάπτυξης, όπως προκύπτει από την εξέλιξη του ΑΕΠ, ήταν κατά 0,2% υψηλότερος από τις προβλέψεις της Τράπεζας της Ισπανίας το Δεκέμβριο του 2017. Συγκεκριμένα, το προϊόν της οικονομίας αυξήθηκε κατά 2,6% (για πρώτη φορά μετά από τρία χρόνια δεν υπερέβη το 3%), κατά 0,4% λιγότερο από το προηγούμενο έτος. Η συμβολή της εθνικής ζήτησης στην αύξηση του ΑΕΠ ήταν 2,9 ποσοστιαίες μονάδες, παρόμοια με το 2017. Επίσης, για τέταρτη συνεχή χρονιά, η πρόοδος του προϊόντος ξεπέρασε την εξέλιξη που παρατηρήθηκε στη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της. Το πρώτο τρίμηνο τ.έ., η αύξηση του ΑΕΠ ανήλθε στο 0,7% εξαιτίας, κυρίως, της αύξησης των επενδύσεων στην Ισπανία.

Η ανάπτυξη παρουσίασε ελαφρά επιβράδυνση προς το τέλος του 2018. Σε γενικές γραμμές, η τριμηνιαίες αυξήσεις ήταν της τάξεως του 0,55% με τη μεγαλύτερη να είναι το πρώτο τρίμηνο του έτους όπου η αύξηση ανήλθε στα 0,62%. Η ανεργία συνέχισε να μειώνεται και στο τέλος του 2018 έφθασε το 15,3%. Η πτώση συνεχίζει και το τ.έ. καθώς το πρώτο τρίμηνο του 2019 υπολογίζεται ότι η ανεργία μειώθηκε στο 14,7% του εργατικού δυναμικού.

Οι τιμές και το κόστος παρουσίασαν μικρότερη ανάπτυξη από το 2017. Οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 1,7% το 2018, αλλά η αύξηση αυτή εξαρτήθηκε από το χαμηλότερο επίπεδο των τιμών του πετρελαίου, ιδιαίτερα το τελευταίο τρίμηνο του έτους. Οι τιμές των αγαθών, εξαιρουμένων των ενεργειακών αγαθών και των αγροτικών προϊόντων, αυξήθηκαν κατά 1%. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ, ο οποίος εκτιμά τις τιμές των αγαθών που παράγονται στο εσωτερικό της χώρας, κινήθηκε στο 1%.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ 2018

ΑΕΠ (τιμές αγοράς)	1.208 (δισ €)	Ανεργία	15,3%	Εξαγωγές	285,02 (δισ €)
Ετήσια Μεταβολή ΑΕΠ	2,6%	Ετήσια Μεταβολή Ανεργίας (%)	-1,9%	Εισαγωγές	318,86 (δισ €)
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	25.800 (€)	Πληθωρισμός	1,7%	Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-2,7%
				Δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	97,2

Στην Ισπανία το οικονομικό έτος ορίζεται με έναρξη την 1^η Ιανουαρίου και λήξη την 31^η Δεκεμβρίου του εκάστου έτους.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

Με το Βασιλικό Διάταγμα 1/2010, της 2^{ης} Ιουλίου 2010, εφαρμόστηκε ο αναθεωρημένος Νόμος Κεφαλαιουχικών Επιχειρήσεων (Ley de Sociedades de Capital) ο οποίος ρυθμίζει τις Νομικές Μορφές Εταιριών στην Ισπανία όπως λ.χ. η Ανώνυμη Εταιρία (SA) η Ε.Π.Ε. (SL) κ.ο.κ.

Ο Νόμος Κεφαλαιουχικών Εταιριών συμπληρώνεται από 1) το Βασιλικό Διάταγμα 1784/1996 της 19^{ης} Ιουλίου με τον οποίο εφαρμόστηκε ο Κανονισμός του Εμπορικού Μητρώου (Reglamento del Registro Mercantil), 2) τον Νόμο 3/2009 της 3^{ης} Απριλίου αναφορικά με τις δομικές μεταρρυθμίσεις των εμπορικών επιχειρήσεων των τρεχουσών πρακτικών του εμπορικού νόμου, συμπεριλαμβανομένων αλλαγών στην εταιρική μορφή, τις συγχωνεύσεις, αποχωρήσεις, παγκόσμιες μεταφορές καταθέσεων και υποχρεώσεων και διεθνείς μεταφορές εγγεγραμμένων γραφείων, 3) το Βασιλικό Διάταγμα της 22^{ης} Αυγούστου του 1885, με το οποίο εφαρμόστηκε ο Εμπορικός Κώδικας και 4) το Νόμο 2/2007 αναφορικά με τις Επαγγελματικές Εταιρίες (Sociedades Profesionales) με τον οποίο ρυθμίζεται η ίδρυση εμπορικών επιχειρήσεων από συλλογικούς επαγγελματίες (profesionales colegiados).

Οι ανωτέρω Νόμοι και Βασιλικά Διατάγματα, αποτελούν το βασικό Θεσμικό Πλαίσιο της Ισπανίας. Παράλληλα, ως μέλος της Ε.Ε., η Ισπανία εναρμονίζεται με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και περιορισμούς.

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Οι Νομικές Μορφές Εταιριών που υπάρχουν στην Ισπανία είναι παρόμοιες με αυτές των χωρών του ΟΟΣΑ.

Πιο συγκεκριμένα, οι κυριότερες Νομικές Μορφές Εταιριών στην Ισπανία είναι οι ακόλουθες:

Ατομική Επιχείρηση

Υπάρχει μόνο ένας ιδιοκτήτης, ο οποίος μπορεί να απασχολεί επιπλέον εργατικό δυναμικό. Είναι ο μοναδικός υπεύθυνος της επιχείρησης, εκτός ορισμένων περιπτώσεων που μπορεί να είναι παντρεμένος.

Sociedad Civil

Αποτελεί τη συμφωνία μεταξύ, τουλάχιστον, δύο φυσικών προσώπων ενώ δεν υπάρχει ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση. Παρόλα αυτά, το μερίδιο του κεφαλαίου πρέπει να είναι ισάξια μοιρασμένο στους ιδιοκτήτες και το μερίδιο ευθύνης τους είναι το ίδιο για όλους.

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Sociedad de Responsabilidad Limitada - SL)

Είναι η πιο διαδεδομένη μορφή επιχείρησης στην Ισπανία, για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυση της εταιρίας είναι 3.005,6 ευρώ ενώ οι μέτοχοι μπορεί να είναι έως και 50.

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης Formación Sucésiva (Sociedad de Responsabilidad Limitada Formación Sucésiva)

Δίνεται η δυνατότητα ίδρυσης της συγκεκριμένης μορφής επιχείρησης με αρχικό κεφάλαιο μικρότερο των 3.000 ευρώ, με σταδιακή αύξησή του έως και το ποσό αυτό (υποχρέωση αποταμίευσης 20% των κερδών, δυνατότητα καταβολής μερισμάτων, μόνον εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία δεν αντιστοιχούν σε λιγότερο από το 60% του νομίμως προβλεπόμενου κατώτατου μετοχικού κεφαλαίου, οι συνολικές απολαβές των μετόχων και της διοίκησης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 20% των περιουσιακών στοιχείων της δεδομένης χρονικής περιόδου).

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης Nueva Empresa (Sociedad de Responsabilidad Limitada Nueva Empresa - SLNE)

Δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 2003 και αποτελεί μια εξέλιξη της SL. Θεωρείται πιο εύκολη η φορολογική διαχείριση της επιχείρησης. Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο είναι 3.012 ευρώ, το μέγιστο είναι 120.202 ευρώ ενώ ο αριθμός των ιδιοκτητών δεν μπορεί να ξεπερνάει τους πέντε.

Ανώνυμη Εταιρία (Sociedad Anónima – SA)

Είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη νομική μορφή εταιρίας για μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυση Ανώνυμης Εταιρίας είναι 60.101 ευρώ, ενώ δεν υπάρχει μέγιστος αριθμός μετόχων ούτε και περιορισμός στην εθνικότητα αυτών, καθώς επίσης, οι μέτοχοι δεν είναι αναγκαίο να κατοικούν στην Ισπανία. Η διάρκεια σύστασή της είναι μεταξύ έξι και επτά εβδομάδες.

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Απαραίτητα για τη δραστηριοποίηση νομικών και φυσικών προσώπων είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (NIF) και ο Αριθμός Ταυτότητας Αλλοδαπού (NIE), αντιστοίχως. Το NIF εκδίδεται ατελώς, ενώ το κόστος για το NIE είναι ελάχιστο (9,45 ευρώ).

Κύρια απαιτούμενα για σύσταση εταιρίας:

- Πιστοποιητικό του Εμπορικού Μητρώου (Registro Mercantil) για δικαίωμα χρήσης επωνυμίας.
- Απόκτηση, αρχικά προσωρινού και έπειτα οριστικού, N.I.F. (Número de Identificación Fiscal).
- Δημιουργία τραπεζικού λογαριασμού.
- Ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου.
- Εγγραφή στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil) του δήμου εγκατάστασης.

Διαδικασίες για φορολογικούς σκοπούς:

- Εγγραφή για τον Φόρο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (IAE): πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη λειτουργίας της εταιρίας. Από τον εν λόγω φόρο εξαιρούνται: φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα κατά τα πρώτα δύο χρόνια λειτουργίας, νομικά πρόσωπα με

κύκλο εργασιών μικρότερο του €1 εκ. Η εγγραφή γίνεται πριν από την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης.

- Εγγραφή για ΦΠΑ.
- Άδεια λειτουργίας από τις οικείες δημοτικές αρχές.
- Εγγραφή της εταιρίας και των υπαλλήλων στο σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Το κόστος και ο χρόνος ίδρυσης μεταβάλλονται ανάλογα τη νομική μορφή της εταιρίας. Αυτό ρυθμίζεται από το Βασιλικό Διάταγμα 3/2010.

Παράλληλα, ανάλογα με την Κοινότητα στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρία, πρέπει να καταβάλει και φόρο ανοίγματος στην Κοινότητα αυτή.

Κόστος Συμβολαιογράφου:

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης

Εάν η εταιρία συστάθηκε με φυσική παρουσία, ισχύουν τα ίδια κόστη με τη δημιουργία Ανώνυμης Εταιρίας. Συνεπώς, το κόστος εξαρτάται από το συνολικό κεφάλαιο της εταιρίας. Για τα πρώτα 6.010 ευρώ, το κόστος ανέρχεται στα, περίπου, 90 ευρώ. Για τα επόμενα, μεταξύ 6.010 και 601.012,1 ευρώ, εφαρμόζεται κλίμακα μεταξύ του 0,03% και του 0,45%. Για μεγαλύτερα ποσά, ο Συμβολαιογράφος με την εταιρία συμφωνούν για την περαιτέρω αμοιβή του.

Εφόσον η εταιρία συστάθηκε τηλεματικά, και το κεφάλαιό τους υπερβαίνει τα 3.100 ευρώ ή της οποίας ο κανονισμός δεν είναι εναρμονισμένος με τον κανονισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το κόστος ανέρχεται στα 150 ευρώ. Διαφορετικά, το ποσό είναι 60 ευρώ.

Ανώνυμη Εταιρία (SA)

Ισχύουν τα ίδια κόστη που ισχύουν στην περίπτωση της δημιουργίας Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης με φυσική παρουσία. Δηλαδή, το κόστος εξαρτάται από το συνολικό κεφάλαιο της εταιρίας. Για τα πρώτα 6.010 ευρώ, το κόστος ανέρχεται στα, περίπου, 90 ευρώ. Για τα επόμενα, μεταξύ 6.010 και 601.012,1 ευρώ, εφαρμόζεται κλίμακα μεταξύ του 0,03% και του 0,45%. Για μεγαλύτερα ποσά, ο Συμβολαιογράφος συμφωνεί για την περαιτέρω αμοιβή του.

Κόστος στο Μητρώο Επιχειρήσεων:

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης

Εάν η εταιρία συστάθηκε με φυσική παρουσία, ισχύουν τα ίδια κόστη με τη δημιουργία Ανώνυμης Εταιρίας. Επομένως, το κόστος εξαρτάται από το συνολικό κεφάλαιο της εταιρίας. Για τα πρώτα 3.005 ευρώ, το κόστος ανέρχεται στα 6,01 ευρώ. Για τα επόμενα εφαρμόζεται κλίμακα μεταξύ του 0,005% και του 0,10%, με το συνολικό όμως ποσό να μην μπορεί να ξεπεράσει τα 2.181 ευρώ.

Εφόσον η εταιρία συστάθηκε τηλεματικά, και το κεφάλαιό τους υπερβαίνει τα 3.100 ευρώ ή της οποίας ο κανονισμός δεν είναι εναρμονισμένος με τον κανονισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το κόστος ανέρχεται στα 100 ευρώ. Στην αντίθετη περίπτωση, το ποσό είναι 40 ευρώ.

Ανώνυμη Εταιρία (SA)

Ισχύουν τα ίδια κόστη με τη δημιουργία Ανώνυμης Εταιρίας. Δηλαδή, το κόστος εξαρτάται από το συνολικό κεφάλαιο της εταιρίας. Για τα πρώτα 3.005 ευρώ, το κόστος ανέρχεται στα 6,01 ευρώ. Για τα επόμενα εφαρμόζεται κλίμακα μεταξύ του 0,005% και του 0,10%, με το συνολικό όμως ποσό να μην μπορεί να ξεπεράσει τα 2.181 ευρώ.

Αναλυτικές πληροφορίες για την ίδρυση επιχειρήσεων, θυγατρικών, υποκαταστημάτων, αντιπροσωπειών και κοινοπραξιών καταγράφονται στον επίσημο Επιχειρηματικό Οδηγό για την Ισπανία του ισπανικού κρατικού οργανισμού -αρμόδιου για την προώθηση των εξαγωγών και των επενδύσεων- ICEX, ο οποίος διατίθεται στην ισπανική και την αγγλική γλώσσα στον σύνδεσμο: <https://guidetobusinessinpain.com/>

B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων

Λόγω των χαρακτηριστικών της ισπανικής διακυβέρνησης, το κράτος είναι υπεύθυνο μόνο για τα φορολογικά ζητήματα των επιχειρήσεων, καθώς δίνεται μεγάλη αυτονομία στις 17 Κοινότητες της χώρας, οι οποίες δύνανται να θέτουν επιπλέον ή ξεχωριστές απαιτήσεις για την ίδρυση και τη λειτουργία μίας επιχείρησης ή το καθεστώς αδειοδοτήσεων, καθώς και σε περίπτωση επενδύσεων.

Συνεπώς, κάθε ενδιαφερόμενος είναι αναγκαίο να μελετά κάθε φορά τις ξεχωριστές απαιτήσεις που ενδέχεται να έχει κάθε Κοινότητα.

Ενδεικτικά, οι ιστότοποι με πληροφορίες για ορισμένες εκ των μεγαλύτερων Κοινοτήτων είναι:

Μαδρίτη: <https://www.comunidad.madrid/servicios/empleo/quiero-montar-empresa>

Καταλονία: <http://web.gencat.cat/es/temes/empresa/>

Ανδαλουσία:

<https://www.juntadeandalucia.es/organismos/empleoformacionytrabajoautonomo/areas/economia-social.html>

Βαλένθια: https://www.gva.es/es/inicio/empresas/emp_quiero_crear_una_empresa

B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)

Όσον αφορά τη σήμανση και την πιστοποίηση προϊόντων στην ισπανική αγορά, σημαντική είναι η παρουσία της Εθνικής Αρχής Πιστοποιήσεων (Entidad Nacional de Acreditación-ENAC), η οποία αναλαμβάνει την παραχώρηση αδειών σε επιμέρους εταιρίες πιστοποιήσεων, βάσει αυστηρών ελέγχων και με την προϋπόθεση ότι πληρούν ορισμένες προδιαγραφές. Τη

στιγμή αυτή, στην Ισπανία δραστηριοποιούνται περισσότερες από 150 εταιρίες πιστοποίησης αγαθών όλων των ειδών και υπηρεσιών.

Για την πιστοποίηση ελέγχονται διάφορες παράμετροι μεταξύ των οποίων και η διαδικασία παραγωγής του προϊόντος, ενώ ταυτόχρονα αυτό υποβάλλεται σε ελέγχους ποιότητας και τήρησης των προδιαγραφών που έχουν οριστεί για την κατηγορία στην οποία ανήκει.

Σχετικά με τον έλεγχο υπηρεσιών, εφαρμόζεται ανάλογη διαδικασία. Οι έλεγχοι ποιότητας υπηρεσιών είναι συχνότεροι στον τομέα της υγείας, του τουρισμού και των λιμενικών υπηρεσιών. Σε αυτού του τύπου τις πιστοποιήσεις εξετάζονται παράγοντες, όπως η αξιοπιστία, η έγκαιρη παροχή της υπηρεσίας και η κοινωνικό-οικονομική επιρροή της.

B.1.5 Τιμολόγηση

Σε όλα τα παραστατικά στην Ισπανία, ως ελάχιστες ενδείξεις, απαιτείται η αναγραφή των: αριθμού τιμολογίου, ημερομηνίας έκδοσης και ημερομηνίας πώλησης, επωνυμίας του πωλητή, το NIF/CIF, περιγραφής του προϊόντος/υπηρεσίας και αναγραφής του κόστους του καθενός, ΦΠΑ, συνολικού ποσού πληρωμής και μεθόδου πληρωμής. Οι τρόποι τιμολόγησης είναι οι εξής:

Απλό Τιμολόγιο

Αποτελεί τον πιο κοινό τρόπο τιμολόγησης για μικρές συναλλαγές και αφορά συναλλαγές έως και 400 ευρώ ή 3.000 σε ορισμένες περιπτώσεις προϊόντων/υπηρεσιών.

Πλήρες Τιμολόγιο

Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί απλό τιμολόγιο, εκδίδεται πλήρες. Στον συγκεκριμένο τύπο τιμολογίου αναγράφονται περισσότερες λεπτομέρειες.

Διορθωμένο Τιμολόγιο

Εκδίδεται στην περίπτωση που το αρχικό τιμολόγιο είναι λανθασμένο, οπότε μπορεί να εκδοθεί συμπληρωματικό διορθωμένο τιμολόγιο.

Ηλεκτρονικό Τιμολόγιο

Εκδίδεται σε περίπτωση αγοραπωλησίας μέσω διαδικτύου και έχει τις ίδιες ιδιότητες με τα υπόλοιπα τιμολόγια.

B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)

Η Ισπανία εφαρμόζει την ευρωπαϊκή τελωνειακή νομοθεσία, δηλαδή τον τελωνειακό κώδικα και τους σχετικούς κανονισμούς, όπως κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, εφαρμόζει τις διεθνείς διμερείς προτιμησιακές συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ της Ε.Ε και τρίτων κρατών.

Η ηλεκτρονική σελίδα της Φορολογικής και Τελωνειακής Αρχής, όπου περιέχονται αναλυτικές πληροφορίες είναι www.agenciatributaria.es.

B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών

Ως μέλος της GATT ήδη από το 1995 καθώς και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η Ισπανία δεν εφαρμόζει ποσοτικούς περιορισμούς ή ισοδύναμα μέτρα στις εισαγωγές της.

B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων

Στην Ισπανία δραστηριοποιείται η Εταιρία Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Compañía Española de Seguros de Crédito a la Exportación-CESCE), η οποία ιδρύθηκε με νόμο το 1970 ως εταιρία μεικτών κεφαλαίων. Το 2012 ιδιωτικοποιήθηκε, με αποτέλεσμα σήμερα να συνιστά Ανώνυμη Εταιρία με το μεγαλύτερο ποσοστό του κεφαλαίου της να ανήκει στο Ισπανικό κράτος (50,25%), και το υπόλοιπο σε ιδιωτικές τράπεζες (45,20%) και σε ασφαλιστικές εταιρίες (4,55%). Η νομοθεσία που ρυθμίζει την οργάνωση, τη λειτουργία, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της Εταιρίας αποτελείται κυρίως από το Ν. 8/2014 και συμπληρώνεται από τους Ν. 11/2010, 2/2011, 14/2013, 48/2015. Οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι ποικίλες και αναφέρονται κυρίως σε κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο εξαγωγέας και σε χρηματοδότηση-παροχή πιστώσεων στην εκάστοτε ενδιαφερόμενη εξαγωγική επιχείρηση.

Αναλυτικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα του Ισπανικού Υπουργείου Οικονομίας, Βιομηχανίας και Ανταγωνισμού στον ιστότοπο www.comercio.gob.es.

B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Η Ισπανία είναι μία χώρα στην οποία η ιδιοκτησία ακινήτων κυμαίνεται γύρω στο 77,8%, ποσοστό το οποίο είναι μικρότερο σε σχέση με παλαιότερα χρόνια εξαιτίας, κυρίως, των δυσκολότερων οικονομικών απολαβών των νεότερων σε ηλικία καθώς και τη μείωση της προσφοράς στεγαστικών δανείων. Το 16% του πληθυσμού διαθέτει και δεύτερη κατοικία και όμοιο ποσοστό δεν έχει στην ιδιοκτησία του κανένα ακίνητο. Σε ποσοστό 78% οι ιδιοκτήτες διαθέτουν το ακίνητό τους για τη συνήθη διαμονή τους, ενώ μόνο 7% το προσφέρει για μίσθωση και 4% το διατηρεί κενό. Το ποσοστό των νοικοκυριών που ενοικιάζουν την κατοικία τους φθάνει το 16,9%, το οποίο σημειώνει διαρκή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά, τα στατιστικά στοιχεία διαφέρουν μεταξύ των διαφορετικών Κοινοτήτων της Ισπανίας, με το ποσοστό για τη Μαδρίτη και την Καταλονία να φθάνει στο 24% και 23% αντίστοιχα, ενώ στην Κοινότητα της Εστρεμαδούρα αυτό δεν ξεπερνά το 8,5%.

Όσον αφορά στα ενοίκια, παρατηρείται ότι οι τιμές κυμαίνονται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, γεγονός που εξηγείται από την αύξηση της ζήτησης σε σχέση με την προσφορά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι αν και το 15% των Ισπανών αναζητήσαν τον τελευταίο χρόνο ακίνητο προς ενοικίαση, μόνο το 5% των ιδιοκτητών διέθεσε το ακίνητό του προς μίσθωση, με φυσικό επακόλουθο πολλά αιτήματα ενδιαφερόμενων ενοικιαστών να μείνουν χωρίς αντίκρισμα.

B.1.10 Εργασιακό καθεστώς

Από το 2012 η εργασιακή νομοθεσία έχει υποστεί συνεχείς τροποποιήσεις, έτσι ώστε να εκσυγχρονισθεί και να αποκτήσει την ελαστικότητα που απαιτεί η αγορά εργασίας και η παρούσα οικονομική πραγματικότητα. Ο νόμος που ξεχωρίζει είναι ο Ν. 3/2012 της 6ης Ιουλίου, που περιέχει επείγοντα μέτρα για την αναμόρφωση της αγοράς εργασίας, μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των εργασιακών σχέσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε κλίμα ασφάλειας και σταθερότητας. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ο Ν. 14/2013 της 27ης Σεπτεμβρίου για τη στήριξη των επιχειρηματιών και των προσπαθειών πρόσβασης σε διεθνείς αγορές μέσα από πρακτικές που ευνοούν την πολλαπλή απασχόληση και την αυτοαπασχόληση.

Η μεταρρύθμιση που πραγματοποιήθηκε το 2012 στην αγορά εργασίας (αποκέντρωση συλλογικών συμβάσεων, αύξηση της ευελιξίας στις προσλήψεις και τις απολύσεις) διευκολύνει την προσαρμογή της στα νέα οικονομικά δεδομένα και τις κυκλικές διακυμάνσεις. Αν και οι μεταρρυθμίσεις αυτού του τύπου χρειάζονται ικανό χρόνο προκειμένου τα αποτελέσματά τους να αξιολογηθούν συνολικά, εκτιμάται ότι έχει συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης. Ενδεικτικά, σημειώνεται ο σταδιακός μετριασμός της απώλειας θέσεων απασχόλησης, κυρίως μονίμων, και η αύξηση των επανεντασσόμενων στην αγορά εργασίας ανέργων (ειδικότερα των βραχυπρόθεσμων και ανώτερου επιπέδου κατάρτισης). Συνολικά, την τριετία 2014-2016, δημιουργήθηκαν 1,4 εκ. νέες θέσεις εργασίας, ήτοι το ήμισυ όσων χάθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης είναι ιδιαίτερος υψηλό στον γεωργικό τομέα (59-62%), λόγω εποχικότητας των εργασιών και δευτερευόντως στις κατασκευές (35-43%), ενώ είναι χαμηλότερο στον τομέα των υπηρεσιών (22-24%), παρά την εποχικότητα του τουρισμού. Η μεταποίηση εμφανίζει παραδοσιακά το χαμηλότερο ποσοστό μερικής απασχόλησης (16-20%). Το 2016 παρατηρήθηκε εντονότερη αύξηση της μερικής απασχόλησης στις κατασκευές (1,5%) και τη μεταποίηση (κατά 1, 2%).

Η αύξηση του αριθμού των εργαζομένων με καθεστώς προσωρινής απασχόλησης το 2017, συνέχισε να αυξάνεται φθάνοντας το 26,8% του συνόλου των εργαζομένων, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό στην Ε.Ε.. Το 60% αυτών αφορά συμβάσεις μικρότερες των έξι μηνών.

Από την αρχή τ.έ., ο κατώτερος μισθός στην Ισπανία θεσπίστηκε στα 900 ευρώ μηνιαίως. Προς το παρόν, δεν είναι φανερό οι επιπτώσεις του στην αγορά εργασίας και στην οικονομία της χώρας, καθώς οι απόψεις διίστανται. Ο μέσος μισθός για το 2018 κυμάνθηκε στα 23.156 ευρώ το χρόνο, το οποίο αποτελεί αύξηση 0,2% σε σχέση με το 2017.

Στην Ισπανία υπάρχουν διαθέσιμα έξι είδη εργασιακών συμβάσεων: α) Σύμβαση πρώτης απασχόλησης (νέων) β) Σύμβαση μαθητείας (για νέους μεταξύ 16 και 25 ετών) γ) Σύμβαση πρακτικής άσκησης δ) Ενδιάμεση σύμβαση (για την προσωρινή αντικατάσταση εργαζομένων) ε) Εποχιακή σύμβαση, στ) Σύμβαση έργου ή εργασίας. Καθεμία από τις

κατηγορίες αυτές έχει τα δικά της συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από τις υπόλοιπες, παρόλα αυτά όλες φαίνεται ότι είναι εξίσου διαδεδομένες.

Όσον αφορά την ανεργία, διατήρησε πορεία αποκλιμάκωσης, στο 15,3% (από 16,5% το 2017). Η μείωση ήταν προοδευτική, καθ' όλα τα τρίμηνα του έτους. Παρά τις θετικές εξελίξεις που σημειώθηκαν για τέταρτη χρονιά, η ανεργία εξακολουθεί να αποτελεί μακροοικονομική αδυναμία της χώρας και συγχρόνως σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα. Σημειώνεται ότι η Ισπανία παρουσιάζει, μαζί με την Ελλάδα, από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στην ευρωζώνη.

Σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια διακρίνεται σε δύο καθεστώτα, στο γενικό, όπου υπάγονται όλοι οι εργαζόμενοι ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασίας και στο ειδικό, το οποίο έχει προβλεφθεί για ορισμένες μόνο κατηγορίες εργαζομένων, όπως οι εργαζόμενοι σε ναυτικές εργασίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, εργαζόμενοι σε ορυχεία άνθρακα, δημόσιοι και στρατιωτικοί υπάλληλοι και φοιτητές. Η ασφάλεια καλύπτεται εν μέρει από τον εργοδότη και εν μέρει από τον εργαζόμενο ανάλογα με την εργασιακή/επαγγελματική κατηγορία στην οποία ανήκει. Το ποσοστό του εργοδότη επαυξάνεται στις περιπτώσεις εργασιών με εγγενές χαρακτηριστικό την υψηλή επικινδυνότητα. Προς το παρόν, ο υπολογισμός της συνεισφοράς είναι από 30,9% έως και 37,8% στον εργοδότη και 6,35% για τον εργαζόμενο.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Ισπανίας

Πέραν της κλασικής ανάλυσης SWOT, η οποία είναι χρήσιμη για τη διαπίστωση της πραγματικής κατάστασης της επιχείρησης και τη διαμόρφωση των μελλοντικών προσδοκιών, σημαντικό ρόλο για την είσοδο και τη δραστηριοποίηση στην ισπανική αγορά παίζει η συστηματική παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις, εκ των οποίων οι πιο σημαντικές διοργανώνονται δύο φορές το χρόνο. Ο κύριος επίσημος διοργανωτής εκθέσεων στη Μαδρίτη είναι η IFEMA και στη Βαρκελώνη η FIRA Barcelona, με τους οποίους το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης διατηρεί πολύ καλή σχέση. Οι εξειδικευμένες και καλά οργανωμένες εκθέσεις διευκολύνουν τις επαφές με το ισπανικό καταναλωτικό κοινό και, συνεπώς, την κατανόηση των αναγκών και των προτιμήσεών του.

Ένα ακόμη εργαλείο που είναι διαθέσιμο στον ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα είναι οι κατάλογοι Ισπανών εισαγωγέων-διανομέων, οι οποίοι μπορούν να του παρασχεθούν κατόπιν σχετικού αιτήματος στο Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης.

Επιπρόσθετα, θα ήταν αποτελεσματικό για τον επιχειρηματία να επενδύσει στη διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων του μέσα από στρατηγικά βήματα, τα οποία θα του επιτρέψουν να γίνει γνωστός στην τοπική αγορά και θα δώσει την ευκαιρία στους καταναλωτές να εξοικειωθούν με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του.

Στην πράξη, εκείνο που η ενδιαφερόμενη εταιρία χρειάζεται να κάνει προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στην ισπανική αγορά, με δεδομένο ότι πρόκειται για ευρωπαϊκό έδαφος, είναι να εφαρμόσει εκείνες τις πολιτικές μάρκετινγκ που θα της επιτρέψουν να γίνει γνωστή στο

καταναλωτικό κοινό και να αποκτήσει η ίδια γνώση των καταναλωτικών συνηθειών και τάσεων του.

Ακόμη, ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνείδηση της εδώ πραγματικότητας που αφορά τις αυτόνομες κοινότητες της Ισπανίας καθώς και μεν υπάρχει η κεντρική κυβέρνηση που έχει τον συνολικό συντονιστικό και εποπτικό ρόλο, ωστόσο οι κοινότητες απολαμβάνουν αυτονομία η οποία, για τον εκάστοτε επιχειρηματία που επιθυμεί να εδραιωθεί εδώ, μεταφράζεται σε εντελώς ξεχωριστή προσπάθεια σε κάθε αυτόνομη κοινότητα, στην οποία οφείλει να στοχεύει. Η επιτυχημένη επιχειρηματική δραστηριότητα σε μία κοινότητα δεν διασφαλίζει κάτι αντίστοιχο σε όλη την ισπανική επικράτεια.

Ακόμη, επισημαίνεται ότι είναι σχεδόν αδύνατη η προσέγγιση της εδώ αγοράς, χωρίς την άριστη γνώση και χρήση της ισπανικής σε κάθε βήμα που πραγματοποιεί ο επιχειρηματίας που επιθυμεί να εδραιωθεί σε αυτήν καθώς η Ισπανία ακολουθεί πολύ αυστηρή πολιτική σε αυτόν τον τομέα, με αποκλειστική χρήση της ισπανικής είτε σε κυβερνητικό/επίσημο επίπεδο είτε επιχειρηματικό είτε καθημερινό (λ.χ. οι τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραστάσεις είναι πάντα μεταγλωττισμένες και η χρήση της αγγλικής είναι εξαιρετικά περιορισμένη σε οποιοδήποτε επίπεδο έως ανύπαρκτη καθώς επίσης ενώ όλες οι ενημερώσεις/συναντήσεις στην Αντιπροσωπεία της Ε.Ε. για όλα τα κοινοτικά θέματα γίνονται προφορικά στην ισπανική).

Ακόμη, πληροφορίες για το νομικό καθεστώς και την οικονομική φερεγγυότητα ισπανικών εταιριών, μπορούν να αντλούν οι ενδιαφερόμενοι, κατόπιν αμοιβής, από το Κεντρικό Εμπορικό Μητρώο Ισπανίας (REGISTRO MERCANTIL CENTRAL, www.rmc.es), το INFORMA (www.informa.es), το AXESOR (www.axesor.es), το IBERINFORM (www.iberinform.es) και το INFOCIF (www.infocif.es). Οι διαπραγματεύσεις γίνονται στην ισπανική ή με τη βοήθεια διερμηνέα, ωστόσο η γνώση της ισπανικής διευκολύνει πάντα τον εκάστοτε Ισπανό εταίρο καθώς αισθάνεται πιο άνετα με τον συνομιλητή του. Η παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις είναι κύριος μοχλός πραγματοποίησης επιχειρηματικών συναντήσεων.

B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς

Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης καλλιεργεί και βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τους εκπροσώπους εισαγωγής ελληνικών προϊόντων, καθώς έχει αναπτύξει κατάλληλη επιχειρηματική δικτύωση μέσα από τη συνεχή παρουσία του σε διεθνές κλαδικές εκθέσεις, την επικοινωνία με την ελληνική ομογένεια και την επαφή του με τους εδώ κλαδικούς φορείς και επιμελητήρια (όπως λ.χ. το Ισπανό-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο).

B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας

Ίδρυση θυγατρικής

Η ίδρυση θυγατρικής στην Ισπανία σημαίνει τη δημιουργία μίας νέας εταιρίας η οποία είναι ανεξάρτητη νομική οντότητα. Παρόλο που οι θυγατρικές αφορούν ξένα κεφάλαια, αντιμετωπίζονται ως ισπανικές εταιρίες.

Για το λόγο αυτόν, η δημιουργία θυγατρικής εταιρίας έχει πολλές ομοιότητες με τη δημιουργία επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα:

- 1) Η Μητρική Εταιρία, όπως και στη δημιουργία υποκαταστήματος, οφείλει να συντάξει έγγραφό της για τη δημιουργία της θυγατρικής στην Ισπανία, το οποίο θα μεταφραστεί στην ισπανική, από ορκωτό μεταφραστή.
- 2) Το Ισπανικό Προξενείο εκδίδει έγγραφο, στο οποίο αναφέρει τη νομιμότητα της Μητρικής Εταιρίας στη χώρα.
- 3) Αίτηση στο Κεντρικό Εμπορικό Μητρώο για το πιστοποιητικό του ονόματος της εταιρίας, το οποίο θα εξασφαλίσει το όνομα της θυγατρικής.
- 4) Ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου.
- 5) Η απόκτηση του N.I.F. (Número de Identificación Fiscal) καθώς και του N.I.E. (Número de Identidad del Extranjero), το δεύτερο σε περίπτωση που ο αντιπρόσωπος δεν είναι Ισπανός.
- 6) Η πληρωμή του Φόρου Κληρονομιάς και Νομικών Πράξεων (Impuesto de Transmisiones Patrimoniales y Actos Jurídicos Documentados), το οποίο πληρώνεται στην Κοινότητα στην οποία ιδρύεται η θυγατρική.
- 7) Η εγγραφή στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil) της περιοχής εγκατάστασης της θυγατρικής.
- 8) Η κατάθεση του καταστατικού της, στο Μητρώο Εξωτερικών Επενδύσεων (Registro de Inversiones Extranjeras) του Υπουργείου Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας.
- 9) Απόκτηση του οριστικού NIF.

Από τη στιγμή της δημιουργία της θυγατρικής, το ίδιο είναι υπεύθυνο για τις μετέπειτα ενέργειες και εγγραφές που πρέπει να γίνουν στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil).

Η φορολογία της θυγατρικής υπόκειται στη φορολογία της Ισπανίας.

Ίδρυση υποκαταστήματος

Για την ίδρυση ενός υποκαταστήματος απαιτείται μία σειρά από διαδικασίες, οι οποίες καθορίζονται από τη Βασιλική Οδηγία 1784/1996 της 19^{ης} Ιουλίου. Η διαδικασία ίδρυσης είναι παραπλήσια με εκείνη της σύστασης θυγατρικής και η διάρκεια για την ολοκλήρωσή της είναι περίπου έξι με επτά εβδομάδες.

Αρχικά, είναι αναγκαίο να μεταφραστούν από ορκωτό μεταφραστή μία σειρά από έγγραφα από τη μητρική εταιρία, τα οποία δηλώνουν την πρόθεσή της να δημιουργήσει υποκατάστημα στην Ισπανία.

Από τη στιγμή της δημιουργία του υποκαταστήματος, το ίδιο είναι υπεύθυνο για τις μετέπειτα ενέργειες και εγγραφές που πρέπει να γίνουν στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil).

Πιο συγκεκριμένα, οι βασικές διαδικασίες είναι οι εξής:

- 1) Η Μητρική Εταιρία οφείλει να συντάξει την πρόθεσή της να δημιουργήσει υποκατάστημα στην Ισπανία, το οποίο οφείλει να μεταφράσει στην ισπανική με ορκωτό μεταφραστή. Έπειτα, το έγγραφο κατατίθεται στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil)
- 2) Η απόκτηση εγγράφου από το Ισπανικό Προξενείο που να αποδεικνύει τη νόμιμη μορφή της εταιρίας και τη συμμόρφωσή της με τους νόμους της αντίστοιχης χώρας, με σφραγίδα της Χάγης.
- 3) Ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου.
- 4) Η απόκτηση του N.I.F. (Número de Identificación Fiscal) καθώς και του N.I.E. (Número de Identidad del Extranjero), το δεύτερο σε περίπτωση που ο αντιπρόσωπος δεν είναι Ισπανός.
- 5) Η πληρωμή του Φόρου Κληρονομιάς και Νομικών Πράξεων (Impuesto de Transmisiones Patrimoniales y Actos Jurídicos Documentados), το οποίο πληρώνεται στην Κοινότητα στην οποία ιδρύεται το υποκατάστημα.
- 6) Η εγγραφή στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil) της περιοχής εγκατάστασης του υποκαταστήματος.

Ίδρυση αντιπροσωπείας

Δίνεται η δυνατότητα σε κάποια εταιρία να ανοίξει αντιπροσωπεία. Σε αυτήν την περίπτωση, όμως, δεν επιτρέπεται καμία οικονομική δραστηριότητα της αντιπροσωπείας.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει οικονομική δραστηριότητα, δεν απαιτούνται διαδικασίες για την δημιουργία τους και δεν χρειάζεται να εγγραφεί στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil). Παρόλα αυτά, για φορολογικούς και εργασιακούς λόγους, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι αναγκαίο να κατατεθεί δημόσιο έγγραφο που να δηλώνει τη δημιουργία της αντιπροσωπείας.

Κοινοπραξία

Προσωρινές Κοινοπραξίες (UTE): Προσωρινές συμπράξεις, για καθορισμένη ή μη χρονική περίοδο, για την υλοποίηση έργου ή παροχή υπηρεσίας (συνήθης σε κατασκευαστικά έργα), δίχως αυτοτελή νομική μορφή.

Για τη δημιουργία τους, αρχικά, απαιτείται η ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου, στην οποία αναγράφονται υποχρεωτικά τα εξής:

- Ονομασία της Κοινοπραξίας
- Διεύθυνση εγκατάστασης
- Ρόλος και σκοποί
- Διάρκεια
- Εταίροι
- Συνεισφορές
- Ο μοναδικός Διαχειριστής

- Το ποσοστό συμμετοχής της κάθε εταιρίας
- Κατανομή των κερδών ή ζημιών

Ο νόμος δεν υποχρεώνει τις συγκεκριμένες κοινοπραξίες να εγγραφούν στο Εμπορικό Μητρώο (Registro Mercantil) αλλά αντίθετα τις υποχρεώνει να εγγραφούν σε ειδικό Μητρώο του Υπουργείου Οικονομικών (Ministerio de Hacienda).

Σχετικά με τη φορολογική διαχείριση, εάν οι εταίροι είναι αυτόνομοι επαγγελματίες, υπόκεινται σε φόρο φυσικών προσώπων. Εάν οι εταίροι είναι εταιρείες, υπόκεινται στην αντίστοιχη φορολογία.

Αναλυτικές πληροφορίες για την ίδρυση επιχειρήσεων, θυγατρικών, υποκαταστημάτων, αντιπροσωπειών και κοινοπραξιών καταγράφονται στον επίσημο Επιχειρηματικό Οδηγό για την Ισπανία του κράτους, ο οποίος διατίθεται στην ισπανική και την αγγλική γλώσσα στον σύνδεσμο: <https://guidetobusinessinpain.com/>.

B.2.3 Δίκτυα Διανομής

Για τρόφιμα και ποτά, οι μεγαλύτεροι προμηθευτές του καταναλωτικού κοινού είναι τα σουπερμάρκετ, των οποίων οι μεγαλύτερες εταιρίες είναι τα ακόλουθα: Mercadona, Dia, Carrefour, Auchan-Alcampo, Eroski, Lidl μεταξύ άλλων. Επιπλέον, σε ορισμένα τοπικά μαγαζιά και εστιατόρια, μπορεί κάποιος να βρει προϊόντα λιγότερο γνωστά. Τα ελληνικά τρόφιμα και ποτά διανέμονται και παρέχονται από εστιατόρια και άλλα μικρότερα μαγαζιά.

Επιπροσθέτως, στη χώρα τα πιο διαδεδομένα εμπορικά κέντρα είναι τα El Corté Ingles, τα οποία μπορεί κάποιος να βρει σε όλες τις πόλεις της Ισπανίας. Στον τομέα των ρούχων εμπορεύονται γνωστές επωνυμίες και κυρίως ακριβότερα ρούχα και υποδήματα. Παράλληλα, ο όμιλος διαθέτει και σουπερμάρκετ, με πολλά γαστρονομικά προϊόντα, τα οποία δεν διατίθενται σε άλλες αλυσίδες σουπερμάρκετ.

Οίκοθεν νοείται ότι, πέραν των προαναφερθέντων, υπάρχει μεγάλη πληθώρα επιπλέον καταστημάτων και δικτύων διανομής για κάθε προϊόν. Σε κάθε περίπτωση, το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης μπορεί να βοηθήσει τους Έλληνες επιχειρηματίες, παρέχοντας καταλόγους με εισαγωγείς και διανομείς για το εξαγωγίμο προϊόν ή υπηρεσία της κάθε επιχείρησης.

B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση

Προκειμένου ένα προϊόν να γίνει αποδεκτό στο καταναλωτικό κοινό της Ισπανίας, είναι αναγκαίο να προωθηθεί με σωστό τρόπο, προκειμένου να γίνει γνωστό στους καταναλωτές. Σε αυτό μπορεί να βοηθήσει μία γενικότερη διαφημιστική καμπάνια καθώς και η προώθηση από την πλευρά της ισπανικής εταιρίας με την οποία μπορεί να συνεργάζεται η ελληνική.

Προτείνεται συνεπώς στους εξαγωγείς κατά την επικοινωνία τους με τις ισπανικές εταιρίες να προβάλουν ενδεικτικά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα μοναδικά χαρακτηριστικά του εκάστοτε

προϊόντος ή υπηρεσίας καθώς και τα συγκριτικά του προνόμια σε σχέση και με τους εκάστοτε ανταγωνιστές. Απαραίτητο είναι να αναφέρονται οι πιστοποιήσεις του προϊόντος, οι σημαντικότερες εξαγωγές και συνεργασίες, εφόσον υφίστανται. Σκόπιμο είναι να γίνεται σχετική αναφορά για την εταιρία/επιχείρηση, για το έτος ίδρυσης και για την ιστορία της καθώς και για την εξέλιξη του προϊόντος με αναφορά σε τυχόν παραδοσιακές τεχνικές.

Για την προώθηση ενός προϊόντος, σημαντική είναι ακόμη η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων με αναφορά στα πλεονεκτήματά του. Τέλος, ιδίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, βοηθά η συσχέτιση του προϊόντος με έννοιες και δραστηριότητες που συγκαταλέγονται σε ένα πρότυπο υγιεινής ζωής, όπως ο αθλητισμός, η νεότητα, η οικολογία και το περιβάλλον, στοιχεία στα οποία ο μέσος Ισπανός καταναλωτής αποδίδει βαθμιαία ολοένα και μεγαλύτερη σημασία.

Συμπέρασμα: το ρεαλιστικότερο σενάριο για τη χώρα μας θα ήταν να συνδυασθούν δράσεις που ήδη υλοποιούμε με στόχο τη βελτίωση της εικόνας της Ελλάδας στην Ισπανία, την σύνδεσή της με έναν ανεπτυγμένο τρόπο ζωής και την κατανάλωση ποιοτικών προϊόντων με στόχο εν τέλει την αύξηση των εξαγωγών μας και των επενδυτικών ευκαιριών καθώς και των Ισπανών επισκεπτών της χώρας μας.

B.2.5 Πρακτικές οδηγίες

Επιχειρηματικές συναντήσεις

- ✓ Αν και ορισμένα στοιχεία έχουν ήδη αναφερθεί, αξίζει να επισημανθεί εκ νέου ότι ακρογωνιαίος λίθος για την είσοδο στην ισπανική αγορά αποτελεί η συμμετοχή στις διεθνείς, κλαδικές εκθέσεις, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιείται πολύ μεγάλος αριθμός επιχειρηματικών συναντήσεων.
- ✓ Ακόμη, είναι χρήσιμο να συγκρατήσουμε ότι στην Ισπανία, δεν ομιλούνται καθόλου άλλες γλώσσες, περιλαμβανόμενης της αγγλικής, η οποία χρησιμοποιείται ελάχιστα έως καθόλου, ακόμη και στον τουριστικό τομέα και μόνο σε συγκεκριμένες αυτόνομες κοινότητες (λ.χ. Καταλονία και Κανάριοι Νήσοι). Η χρήση της ισπανικής αποτελεί ουσιαστικά εφαρμογή συγκεκριμένης κρατικής πολιτικής, γίνεται συστηματικά και εσκεμμένα καθώς η Ισπανία προωθεί ακόμη πιο έντονα τα τελευταία χρόνια την ισπανική ως «γλώσσα-πλατφόρμα που πρέπει να έρχεται δεύτερη μετά την αγγλική σε διεθνές επίπεδο» σύμφωνα και με το Ινστιτούτο Θερβάντες, συνεπώς είναι σκόπιμο και απαραίτητο τόσο η διεξαγωγή της επιχειρηματικής συνάντησης όσο και η τοποθέτηση των ελληνικών προϊόντων που επιθυμούμε να προβάλλουμε στη φιλοξενούσα χώρα να γίνεται στην ισπανική. Επίσης, δεν υφίσταται άλλος τρόπος καλύτερης διαχείρισης πέραν της εκμάθησης της ισπανικής, έστω σε βασικό επίπεδο, στελέχους της ελληνικής εξαγωγικής επιχείρησης που ενδιαφέρεται να εδραιωθεί στην Ισπανία και, δευτερευόντως, υποστήριξης από ισπανόφωνο διερμηνέα. Γενικά, είναι πολύ σημαντικό να αισθάνεται άνετα ο Ισπανός συνομιλητής και αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μόνο μέσω της αποδοχής της δικής του

κουλτούρας σε όλες τις πιθανές εκφάνσεις (προτίμηση σε ισπανικά τρόφιμα και ποτά, γλώσσα, πολιτισμό, αθλητισμό κοκε).

- ✓ Ειδικότερα, όσον αφορά τις επιχειρηματικές συναντήσεις, συγκρατείται η προτίμηση για συνάντηση κατά τη διάρκεια του πρωϊνού, συνοδεία πρωϊνού καφέ ή μικρού δεκατιανού (δεν συνηθίζεται τόσο το επιχειρηματικό γεύμα ή δείπνο, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες). Δώρα, φιλοφρονήσεις, ιδιαίτερες χειρονομίες κοκε δεν συνηθίζονται.
- ✓ Ο εκπρόσωπος της ελληνικής επιχείρησης θα πρέπει να είναι γνώστης της τιμολογιακής στρατηγικής της εταιρίας για την είσοδο στην ισπανική αγορά, όπως και σε οποιαδήποτε άλλη, να γνωρίζει τις τιμές των προϊόντων της, τον ανταγωνισμό και τις καταναλωτικές τάσεις καθώς και τις ευθύνες εισαγωγέα-εξαγωγέα-μεταφορικής κοκε. Η επίτευξη συνεργασίας με εδώ εταιρίες απαιτεί επιμονή, επιχειρηματική δικτύωση και συστηματική παρουσία σε διεθνείς εκθέσεις, συνδυαστικά ενδεχομένως με επιχειρηματικές αποστολές στην Ισπανία. Συνιστάται η αποφυγή αναφορών σε μειονεκτήματα της ελληνικής οικονομίας, όπως είναι η οικονομική και κοινωνική κρίση στην Ελλάδα, η οποία δημιούργησε πολύ αρνητική εικόνα για τη χώρα μας τα προηγούμενα χρόνια στην Ισπανία ή το προσφυγικό ζήτημα. Επισημαίνεται ότι η προσεκτική επιλογή του εισαγωγέα / διανομέα, είναι πρωταρχικής σημασίας για την τοποθέτηση του προϊόντος στην αγορά. Οι εξαγωγικές εταιρίες πρέπει να διερευνούν τις επαφές των επίδοξων εισαγωγέων με λιανέμπορους, εταιρίες εφοδιαστικής αλυσίδας και άλλους μεσάζοντες (σε μεγάλο βαθμό, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συμμετοχής στις διεθνείς κλαδικές εκθέσεις).

Διαπραγματεύσεις

- ✓ Οι διαπραγματεύσεις είναι προτιμότερο να πραγματοποιούνται στην ισπανική, όπως σημειώθηκε ανωτέρω, πάντα με σεβασμό στην ισπανική κουλτούρα και πολιτισμό, έτσι ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα να αισθανθεί άβολα ο Ισπανός συνομιλητής, ιδίως στην έναρξη των διαπραγματεύσεων. Γενικά, απαιτείται υπομονή για να κερδίσει κανείς τις εντυπώσεις και την εμπιστοσύνη των Ισπανών εταίρων καθώς, επί σειρά ετών, η ισπανική επιχειρηματική κοινότητα χαρακτηριζόταν από ισχυρή εσωστρέφεια, γεγονός που άρχισε να αλλάζει αρκετά με την παγκόσμια οικονομική κρίση, ενώ ακόμη και σήμερα διατηρεί αρκετή καχυποψία και επηρεάζεται πολύ από τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες και επίπεδα ασφάλειας που επικρατούν σε μία άλλη χώρα, ιδίως όταν δεν την γνωρίζει καλά. Ως εκ τούτου, απαιτείται αρκετός χρόνος για την εδραίωση στην αγορά, με μακρές διαπραγματεύσεις, οι οποίες, ωστόσο, εφόσον εδραιωθούν, σπάνια καταστρέφονται. Ακόμη, οι Ισπανοί πλήττουν εύκολα, χρειάζονται συνεχώς εγρήγορση και αναφορά επιχειρημάτων κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων που να τους προσδίδουν το στοιχείο της έκπληξης ή του αιφνιδιασμού. Σε γενικές γραμμές, οι Ισπανοί εμφανίζονται κατηγορηματικοί, επίμονοι στις δικές τους απόψεις και γενικά ανελαστικοί. Τείνουν να ιδιοποιούνται και να δίνουν ισπανική μορφή σε οτιδήποτε ξένο και απαιτείται υπομονή, προσήλωση και σταθερότητα από πλευράς εκάστου ενδιαφερόμενου.

- ✓ Σε πνεύμα ανάπτυξης συνεργειών, μία πρόταση ακόμη θα ήταν η διοργάνωση σε τακτική βάση ημερίδων, παρουσιάσεων και στοχευμένων εκδηλώσεων σε χώρους της Πρεσβείας ή σε εγκαταστάσεις εδώ κλαδικών φορέων και επιμελητηρίων σε συνεργασία μαζί τους. Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης έχει κατ' επανάληψη προβεί την τελευταία διετία σε επιτυχημένες συνδιοργανώσεις, διευκολύνοντας την επικοινωνία, την συνεργασία και τις διαπραγματεύσεις μεταξύ θεσμικών-κλαδικών φορέων και επιχειρηματικών οργανισμών εκατέρωθεν.

Έλεγχος αξιοπιστίας

- ✓ Κατά την περίοδο των τελευταίων δύο ετών, είναι αρκετά τα παράπονα, τα οποία απευθύνονται στο Γραφείο μας για ηλεκτρονικές απάτες, είτε διαδικτυακές είτε διατραπεζικές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - ο Αποστολή εμβάσματος σε λογαριασμό ισπανικής τράπεζας, ο οποίος δεν αντιστοιχεί στη συνεργαζόμενη ισπανική επιχείρηση (είτε λόγω υποκλοπής στοιχείων είτε μέσω hacking ηλεκτρονικού λογαριασμού)
  - ο Αποστολή εμβάσματος σε λογαριασμό ισπανικής τράπεζας και μη αποστολή αντιστοίχου προϊόντος (είτε λόγω υποκλοπής στοιχείων είτε μέσω hacking ηλεκτρονικού λογαριασμού)
  - ο Αποστολή προϊόντων από Ελληνική επιχείρηση στην ισπανική επιχείρηση και μη αποστολή αντιστοίχου τιμήματος.

Συνεπώς, συνιστάται ιδιαίτερη προσοχή στις εξαγωγικές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν θα πρέπει να εφησυχάζονται υπό το σκεπτικό ότι απευθύνονται σε κράτος μέλος της Ε.Ε., στο οποίο δεν υφίστανται παρόμοιες περιπτώσεις εξαπάτησης. Προτείνονται οι ακόλουθοι ιστότοποι για την εκ των προτέρων αναζήτηση οικονομικών πληροφοριών για ισπανικές επιχειρήσεις ενώ, αναλόγως την περίπτωση, το Γραφείο ΟΕΥ δύναται να συνδράμει και σε αυτήν την κατεύθυνση τις ελληνικές εταιρίες, μέσω των βάσεων δεδομένων και της επιχειρηματικής δικτύωσης που διαθέτει:

REGISTRO MERCANTIL CENTRAL, www.rmc.es

INFORMA, www.informa.es

AXESOR, www.axesor.es

IBERINFORM, www.iberinform.es

INFOCIF, www.infocif.es

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Αναφορικά με τα καταναλωτικά πρότυπα που κυριαρχούν στην ισπανική αγορά, αυτά ποικίλουν ανάλογα με την ηλικία, η οποία τελεί σε σχέση αντιστρόφως ανάλογη με την κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι στην ισπανική αγορά παρατηρείται ότι οι καταναλωτές μεταξύ

30-44 ετών τείνουν να καταναλώνουν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους σε αντίθεση με τους καταναλωτές με ηλικία μεγαλύτερη των 64 ετών. Δεδομένου λοιπόν ότι σταδιακά ο πληθυσμός της Ισπανίας τείνει να γερνά, καταλήγει κανείς εύλογα στο συμπέρασμα ότι και η κατανάλωση σταδιακά θα αρχίσει να μειώνεται και η αποταμίευση να αυξάνεται.

Σε γενικές γραμμές πάντως η Ισπανία είναι μία χώρα όπου η κατανάλωση είναι αυξημένη. Χαρακτηριστικά, η ατομική μέση ετήσια κατανάλωση σε είδη ένδυσης και υπόδησης κυμαίνεται λίγο κάτω από τα 600 ευρώ για τις γυναίκες, ποσό που είναι λίγο μικρότερο όσον αφορά τους άνδρες. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ως καταναλωτές οι Ισπανοί είναι αρκετά εσωστρεφείς, αφού είναι έκδηλη η τάση τους να επιλέγουν εγχώρια παραγόμενα είδη και σε τομείς, όπως η γαστρονομία, η μόδα, η υπόδηση κ.ά.

B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Το κανονιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβάνει τόσο εθνικές όσο και ευρωπαϊκές-διεθνείς ρυθμίσεις. Αρμόδια είναι η Ισπανική Υπηρεσία Ευρεσιτεχνιών και Σημάτων (Oficina Española de Patentes y Marcas: www.oepm.es). Σχετικά με τις εθνικές ρυθμίσεις αξίζει να αναφερθούν οι νόμοι 17/2001 (εμπορικό σήμα), 24/2015 και 11/1986 (διπλώματα ευρεσιτεχνίας), 20/2003 (βιομηχανικό σχέδιο).

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Το Υπουργείο Εξωτερικών ανακοινώνει ότι η Σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ισπανίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου που υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 4 Δεκεμβρίου 2000 και κυρώθηκε από τη Χώρα μας με τον Νόμο 3015/2002, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο Φύλλο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως υπ' αριθμ. 104, τεύχος Α' της 2 Μαΐου 2002, τέθηκε σε ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου κατά ή μετά την πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου που ακολουθεί αμέσως την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ η Σύμβαση.

Η Σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ισπανίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και της αποτροπής της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος που υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 4 Δεκεμβρίου 2000.

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Ο Φόρος Προσωπικού Εισοδήματος (IRPF) εφαρμόζεται σε φυσικά πρόσωπα που κατοικούν στην Ισπανία και φορολογούνται για το –παγκόσμιο- εισόδημά τους.

Ο φορολογούμενος θεωρείται ότι έχει την κατοικία του στο ισπανικό έδαφος όταν παραμένει περισσότερο από 183 ημέρες, κατά τη διάρκεια ενός φυσικού έτους, στην ισπανική επικράτεια ή εφόσον έχει σε αυτήν την έδρα της επαγγελματικής του δραστηριότητας ή το κέντρο των οικονομικών του συμφερόντων.

Ο υπολογισμός του φόρου συμπεριλαμβάνει ένα γενικό μέρος και μία «βάση αποταμίευσης», όπως χαρακτηριστικά αποκαλείται. Επιπλέον, ο φορολογικός νόμος καθιερώνει μια ποσοτική εξαίρεση πολύ σημαντική σε σχέση με το εισόδημα εργαζομένων, οι οποίοι, αν και φορολογικοί κάτοικοι στην Ισπανία, αναπτύσσουν εργασίες στο εξωτερικό. Η απαλλαγή αυτή εφαρμόζεται μέχρι ποσού 60.100 ευρώ ετησίως και υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Τα κλιμάκια φορολογικών συντελεστών όσον αφορά το γενικό μέρος έχουν ως ακολούθως:

καθαρό φορολογητέο εισόδημα	φορολογικός συντελεστής 2018
€ 0-12.450	19%
€ 12.451-20.200	24%
€ 20.201-35.200	30%
€ 35.201-60.000	37%

€ 60.001 και άνω

45%

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Οι τωρινοί φόροι επιχειρήσεων στην Ισπανία ρυθμίζονται με τον Νόμο 27/2014 και το Βασιλικό Διάταγμα 634/2015, τα οποία καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τους φόρους επί των επιχειρήσεων.

Ο γενικός συντελεστής φορολογίας εταιριών ανέρχεται σε 25%. Για τις επιχειρήσεις μικρού μεγέθους (με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από €5 εκ., με λιγότερους των 25 εργαζομένων και που διατηρούν ή αυξάνουν απασχόληση) εφαρμόζεται συντελεστής 20% για τα πρώτα €300.000 και 25% για τα πλέον αυτών κέρδη. Ο συντελεστής για τις εταιρίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων παραμένει 30%.

Εκπτώσεις:

Γενική έκπτωση, της τάξης του 12-7%, επί των κερδών που επανεπενδύονται. Ειδικότερες εκπτώσεις: 17% επί των δαπανών ερευνητικού προσωπικού και 8% επί των επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη (πλην της αγοράς ακίνητης περιουσίας), 12% επί των δαπανών για τεχνολογική καινοτομία, 1% επί των δαπανών για ενθάρρυνση χρήσης νέων τεχνολογιών από εργαζομένους.

Σύμφωνα με αλλαγές που επήλθαν το 2013, η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων, μέσω επανεπένδυσης κερδών (αποθεματικό κεφαλαιοδότησης) κατά 10%, θα μειώνει ισόποσα τη φορολογητέα βάση, υπό τον όρο ότι το εν λόγω ποσό δεν θα χρησιμοποιηθεί για περίοδο πέντε ετών. Επίσης, όσον αφορά στις ΜΜΕ, δίνεται η δυνατότητα μείωσης του συντελεστή έως και 22,5%, μέσω της συσσώρευσης μεριδίου 10% των κερδών (έως το ποσό του €1 εκ.), για την εξυπηρέτηση τυχόν φορολογικών επιβαρύνσεων εντός περιόδου πέντε ετών.

Επίσης, για τις νέες επιχειρήσεις που συστήνονται μετά το 2013, εφαρμόζονται μειωμένοι συντελεστές (τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας) ύψους 15% για τα πρώτα €300.000 και 20% για τα κέρδη άνω του ποσού αυτού.

Η προπληρωμή του φόρου πραγματοποιείται 3 φορές ετησίως, τους μήνες Απρίλιο, Οκτώβριο και Δεκέμβριο, για το φορολογητέο εισόδημα των 3, 6 και 9 μηνών αντιστοίχως, σε ποσοστό 18%, εφόσον υπολογίζεται επί των κερδών της προηγούμενης φορολογικής περιόδου ή 17% εάν υπολογίζεται ως προς εκείνα της τρέχουσας περιόδου.

Όσον αφορά στις ΜΜΕ (με ετήσιο κύκλο εργασιών κάτω των €10 εκ.) δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής φοροελαφρύνσεων (λ.χ. μέσω απόσβεσης περιουσιακών στοιχείων), υπό προϋποθέσεις.

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι

Φόροι Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ακίνητης περιουσίας (δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,1% για αστικά ακίνητα και το 0,9% για αγροτικά), Επιχειρηματικής δραστηριότητας (λαμβάνεται υπόψη το είδος δραστηριότητας, η τοποθεσία, τα έσοδα), Οχημάτων.

Εξειδικευμένη πληροφόρηση για το φορολογικό σύστημα είναι διαθέσιμη από το Υπουργείο Οικονομικών (www.aeat.es).

Λεπτομερείς πληροφορίες, για όλους τους τομείς που αφορούν στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ισπανία, παρέχει η αρμόδια υπηρεσία ξένων επενδύσεων Invest in Spain (www.investinspain.org).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Ο ανώτερος συντελεστής του ΦΠΑ ανέρχεται σε 21% και εφαρμόζεται στα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες. Ο μεσαίος συντελεστής είναι 10% και εφαρμόζεται σε τρόφιμα-ποτά (πλην αλκοολούχων), νερό, στέγαση, μεταφορές, ξενοδοχεία, εστιατόρια, κινηματογράφους, θέατρα. Ο κατώτερος συντελεστής είναι 4% και εφαρμόζεται σε: ψωμί, αλεύρι, γάλα, αυγά, τυρί, φρούτα και λαχανικά, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και φαρμακευτικά. Ειδικός, μειωμένος (7%), συντελεστής (γενικός έμμεσος φόρος) ισχύει στις Κανάριες Νήσους, λόγω γεωγραφικής απόστασης από την ηπειρωτική χώρα.

Μία καινοτομία που ενσωματώθηκε πρόσφατα στο ισπανικό φορολογικό σύστημα είναι το ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης του ΦΠΑ και καταχώρησης αποδείξεων, τιμολογίων και λογιστικών βιβλίων, ώστε ο ΦΠΑ να αποδίδεται άμεσα. Στο νέο αυτό σύστημα υπόκεινται υποχρεωτικά όμιλοι επιχειρήσεων, μεγάλες επιχειρήσεις και οι υποκείμενοι σε μηνιαία απόδοση ΦΠΑ, ενώ έχει γίνει πρόβλεψη και για εθελοντική υπαγωγή σε αυτό. Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι δεν επηρεάζει την φορολογία των πολιτών.

Σύμφωνα με το SII, όπως έχει καθιερωθεί να λέγεται, ο υπόχρεος σε απόδοση ΦΠΑ δεσμεύεται να ανεβάσει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα που έχει ενεργοποιηθεί για το σκοπό αυτό, τα βιβλία ελέγχου εισερχόμενων και εξερχόμενων τιμολογίων, επενδυτικών αγαθών και διακοινοτικών συναλλαγών. Ο χρόνος μέσα στον οποίο οφείλει να διεκπεραιώσει τη δήλωσή του είναι 4 ημέρες από την έκδοση, τη λογιστική εγγραφή, την έκδοση της φορτωτικής, όταν πρόκειται για διακοινοτική μεταφορά αγαθών ή μέχρι την 30η Ιανουαρίου κάθε έτους, αν πρόκειται για επενδύσεις.

Φόρος Αυτοαπασχολούμενων

Ο γενικός φορολογικός συντελεστής ανέρχεται σε 15%. Εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 7% σε νέους αυτοαπασχολούμενους για περίοδο τριών ετών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είχαν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα δώδεκα μήνες πριν από την έναρξη της νέας απασχόλησής τους.

Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο

Ενδοενωσιακό εμπόριο

Ως επιχείρηση που πραγματοποιεί συναλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και της Τουρκίας, έχει το δικαίωμα να πραγματοποιεί ελεύθερα εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη δεν μπορούν να περιορίζουν τις ποσότητες των εισαγωγών/εξαγωγών ούτε να παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τις εμπορικές συναλλαγές.

Το δικαίωμα στο ελεύθερο εμπόριο εμπεριέχει επίσης το δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης στο έδαφος της ΕΕ. Όταν ένα προϊόν - ακόμη κι αν έχει παραχθεί εκτός ΕΕ - εισαχθεί στην ΕΕ, μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της ΕΕ.

Εναρμονισμένοι κανόνες

Εάν τα προϊόντα πληρούν τους εναρμονισμένους κανόνες της ΕΕ μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να τεθεί κανένας περιορισμός, όπως λ.χ. στην ποσότητα των πωλήσεων. Οι εναρμονισμένοι κανόνες της ΕΕ βασίζονται σε μία σειρά προϋποθέσεων που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

Μη εναρμονισμένοι κανόνες

Εάν τα προϊόντα δεν υπόκεινται σε εναρμονισμένους κανόνες της ΕΕ, ενδεχομένως να υπόκεινται σε εθνικούς κανόνες. Σε αυτή την περίπτωση, εξακολουθεί να υφίσταται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Περιορισμοί που βασίζονται σε εθνικούς κανόνες

Τα προϊόντα μπορεί να εξακολουθούν να υπόκεινται σε περιορισμούς εάν αντιβαίνουν στο δημόσιο συμφέρον – ειδικότερα, για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών, του περιβάλλοντος, της δημόσιας ασφάλειας ή των χρηστών ηθών. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να μπορούν να αποδείξουν ότι οι περιορισμοί αυτοί στην ελεύθερη κυκλοφορία είναι δικαιολογημένοι και αναλογικοί, όπως η υποβολή σε

διαδικασία προηγούμενης έγκρισης ορισμένων προϊόντων που παρουσιάζουν πραγματικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

Δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης

Το δικαίωμα ελεύθερων συναλλαγών εμπεριέχει επίσης το δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης σε ολόκληρο το έδαφος της ΕΕ, του ΕΟΧ και της Τουρκίας. Όταν ένα προϊόν - ακόμη κι αν έχει παραχθεί εκτός ΕΕ - εισαχθεί στην ΕΕ, μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της ΕΕ.

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)

Η Ισπανία είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επομένως μετέχει σε όλες τις Ζώνες Ελεύθερου Εμπορίου που είναι μέλη τα κράτη μέλη της Ε.Ε..

Σχετικά με τις Ειδικές Οικονομικές Ζώνες, στην Ισπανία υπάρχουν επτά και είναι στις εξής περιοχές: Σανταντέρ, Βαρκελώνη, Βίγο, Κάντιθ, Τενερίφη, Λας Πάλμας ντε Γκραν Κανάρια και Σεβίλλη.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων

Στην Ισπανία δεν υπάρχει Αναπτυξιακός Νόμος, αντίστοιχος με αυτόν στην Ελλάδα, καθώς η χώρα έχει ήδη θεμελιωθεί στο διεθνές οικονομικό στερέωμα και έχει απλοποιήσει εδώ και χρόνια τις διαδικασίες επενδύσεων στα εδάφη της. Συγκεκριμένα, είναι η 15^η ελκυστικότερη χώρα παγκοσμίως για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, λόγω του κόστους της, του υψηλά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού και του εξαιρετικού δικτύου υποδομών της. Μεταξύ των ανταγωνιστικότερων τομέων βρίσκονται αυτός της αεροναυπηγικής, της αυτοκινητοβιομηχανίας, της βιοτεχνολογίας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της πληροφορικής. Επιπλέον, η ισπανική αγορά αποτελείται από περί τα 46 εκατομμύρια καταναλωτές υψηλού γενικά εισοδήματος ενώ, μέσω της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε αυτήν, δίνονται ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, καθώς και της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής.

Αναλυτικότερα, το ισπανικό κράτος δεν θέτει εμπόδια στις ξένες επενδύσεις, ενώ η διακίνηση των κεφαλαίων είναι ελεύθερη και δεν υπόκεινται σε περιορισμούς σε κανέναν τομέα. Ο επενδυτής δεν χρειάζεται να λάβει κάποια άδεια για την επένδυσή του (εκτός εξαιρέσεων), έχει όμως υποχρέωση, από τη στιγμή της επένδυσης, να ενημερώσει σε διάστημα ενός μήνα, τη Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Εμπορίου και Επενδύσεων (Dirección General de Comercio Internacional e Inversiones) για στατιστικούς, διοικητικούς και οικονομικούς λόγους.

Οι ξένες επενδύσεις ρυθμίζονται από το Βασιλικό Διάταγμα 664/1999, ο οποίος εφάρμοσε τις αλλαγές της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ελεύθερη μετακίνηση κεφαλαίων. Τα σημαντικότερα σημεία του Βασιλικού Διατάγματος είναι:

- Από τη στιγμή της επένδυσης, αυτή οφείλεται να δηλωθεί στη Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Εμπορίου και Επενδύσεων (Dirección General de Comercio Internacional e Inversiones) εντός ενός μηνός, εκτός των εξής περιπτώσεων: 1) ξένες επενδύσεις από φορολογικούς παράδεισους, οι οποίες οφείλονται να δηλώνονται πριν από την πραγματοποίησή τους, 2) ξένες επενδύσεις άμεσα συνδεδεμένες με την εθνική ασφάλεια, τις κτιριακές επενδύσεις διπλωματικών αρχών μη κρατών μελών της Ε.Ε., οι οποίες απαιτούν έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο (Consejo de Ministros).
- Υπεύθυνοι για τη δήλωση της επένδυσης ή της διακοπής αυτής, δεν είναι απαραίτητα ο επενδυτής αλλά το επενδυτικό ίδρυμα ή η επενδυτική εταιρία. Οι επενδύσεις πρέπει να δηλώνονται από τον ιδιώτη επενδυτή στην περίπτωση που ο λογαριασμός των αξιών βρίσκεται σε ίδρυμα του εξωτερικού, όταν οι επενδύσεις είναι υπό την κατοχή του επενδυτή, ή όταν αυτές αφορούν τουλάχιστον το 3% των εισηγμένων εταιριών (στην τελευταία περίπτωση υποχρεούται να ενημερώσει την Εθνική Επιτροπή Χρηματιστηρίου - Comisión Nacional del Mercado de Valores)
- Ξένες επενδύσεις στις αερομεταφορές, τις πρώτες ύλες, στρατηγικά ορυκτά και άδειες εξόρυξης, τηλεόραση, παίγνια, τηλεπικοινωνίες και ιδιωτική ασφάλεια, βιομηχανίες που σχετίζονται με την παραγωγή, προώθηση και πώληση όπλων και εκρηκτικών καθώς

και δραστηριότητες εθνικής ασφάλειας, καθορίζονται από τις απαιτήσεις που έχουν θεσπιστεί από τη νομοθεσία για τον κάθε κλάδο, ενώ, εφόσον καλύπτονται οι εν λόγω απαιτήσεις, οι επενδύσεις αυτές υπόκεινται στο γενικό κανόνα.

Η Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Εμπορίου και Επενδύσεων (Dirección General de Comercio Internacional e Inversiones), μπορεί να ζητήσει από τις ισπανικές εταιρίες, οι οποίες έχουν ξένη συμμετοχή και επένδυση να καταθέσει μία ετήσια έκθεση σχετικά με τη ξένη επένδυση. Η ίδια Διεύθυνση μπορεί να ζητήσει από τους επενδυτές να δώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τους ζητηθούν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα μεγάλα εμπορικά κέντρα, όπως της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης, έχουν δημιουργηθεί περιοχές, οι οποίες τόσο λόγω της θέσης τους αλλά και των υποδομών τους, λειτουργούν και ως επιχειρηματικά κέντρα. Για παράδειγμα, στη Μαδρίτη, η περιοχή Alcobendas αποτελεί βάση για πολλές εταιρίες που θέλουν να εγκατασταθούν στην πρωτεύουσα της χώρας. Το δημαρχείο της περιοχής έχει ειδικές διευθύνσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την προσέλκυση περαιτέρω επιχειρήσεων και επενδύσεων. Το Γραφείο μας διατηρεί επικοινωνία με την συγκεκριμένη περιοχή και μπορεί να βοηθήσει εταιρίες που ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή.

Αναλυτικές πληροφορίες για το νομικό καθεστώς της Ισπανίας, καταγράφονται στον επίσημο [Επιχειρηματικό Οδηγό για την Ισπανία](https://guidetobusinessinpain.com/) του κράτους, ο οποίος διατίθεται στην ισπανική και την αγγλική γλώσσα στον σύνδεσμο: <https://guidetobusinessinpain.com/>.

Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων

Αρμόδια για τις ιδιωτικοποιήσεις είναι η Κρατική Εταιρία Βιομηχανικών Συμμετοχών (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales-SEPI), η οποία είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης.

Το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων (Consejo Consultivo de Privatizaciones-CCP) παίζει επίσης καίριο ρόλο στις πραγματοποιούμενες ιδιωτικοποιήσεις με τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες και την εξειδικευμένη γνώση που διαθέτει.

Η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1996, καθιέρωνε ως Διαχειριστές της διαδικασίας ιδιωτικοποιήσεων την Κρατική Εταιρία Βιομηχανικών Επενδύσεων (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales-SEPI), την Κρατική Εταιρία Περιουσιακών Στοιχείων (Sociedad Estatal de Participaciones Patrimoniales-SEPPa) και την Κρατική Βιομηχανική Υπηρεσία (Agencia Industrial del Estado-AIE). Οι αναμορφώσεις του δημόσιου επιχειρηματικού τομέα που ακολούθησαν, είχαν ως συνέπεια σήμερα, ο μοναδικός Διαχειριστής με ενεργό ρόλο να είναι ο πρώτος από τους προαναφερόμενους φορείς.

Ο ρόλος του Διαχειριστή είναι η σχεδίαση της διαδικασίας πώλησης και η σύναψη συμφωνίας με την εταιρία, υπό την αναβλητική αίρεση αναγνώρισής της από το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και της γνωμοδότησης του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων. Ο φάκελος με τις

πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας και την συγκεκριμένη πρόταση πώλησης αποστέλλεται στο Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων για την αντίστοιχη ανάλυση. Αφού έχει αποσταλεί ο φάκελος, το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων εκπονεί γνωμοδότηση ως προς το βαθμό επάρκειας της διαδικασίας με κριτήριο τις αρχές της διαφάνειας, της συναίνεσης και της δημοσιότητας. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει διάφορες συστάσεις με σκοπό τη βέλτιστη εφαρμογή της πρότασης. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ρόλος του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων είναι συμβουλευτικός και μη δεσμευτικός και ως εκ τούτου, δεν συμμετέχει άμεσα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης.

Στη συνέχεια η γνωμοδότηση του Συμβουλίου διαβιβάζεται στο Διαχειριστή, ο οποίος είναι επιφορτισμένος να αξιολογήσει την πρόταση ιδιωτικοποίησης, καθώς και στον αντίστοιχο Υπουργό, ο οποίος θα μεριμνήσει για την κοινοποίηση στην Επιτροπή της Κυβέρνησης που είναι αρμόδια για Οικονομικά θέματα, με στόχο την μετέπειτα εισαγωγή του ζητήματος στο Υπουργικό Συμβούλιο και την οριστική έγκριση από αυτό. Σε κάθε περίπτωση είναι ο Διαχειριστής και σε τελευταίο βαθμό το Υπουργικό Συμβούλιο, τα εκτελεστικά όργανα της ιδιωτικοποίησης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο δημοσιεύει τις γνωμοδοτήσεις του και δελτία τύπου στα μέσα ενημέρωσης και επιπλέον μέσω της ιστοσελίδας του www.ccp.es.

Σε αντίθεση με το Συμβούλιο, το οποίο δρα στο στάδιο πριν από την ολοκλήρωση της ιδιωτικοποίησης, υπάρχουν επίσης όργανα τα οποία αναλαμβάνουν και διεκπεραιώνουν έναν έλεγχο της ιδιωτικοποίησης, εκ των υστέρων εξετάζοντας τις συνέπειές της από τη σκοπιά της νομιμότητας και με οικονομικά κριτήρια.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Η ισπανική οικονομία διατήρησε, το 2018, την πορεία ανάκαμψης που ξεκίνησε στα μέσα του 2013, παρόλα αυτά είναι φανερό πλέον η επιβάρυνση της ανάπτυξης της οικονομίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν χαμηλότερος κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες με το προηγούμενο έτος, ανερχόμενος σε 2,6%, ενώ στην αρχή του έτους αυτός υπολογίζονταν στο 2,4%. Όπως και το 2017, έτσι και το 2018 η εσωτερική ζήτηση ενίσχυσε το ΑΕΠ, αφού αυτή αυξήθηκε με ρυθμό 2,3%. Αντίθετα, η εξωτερική ζήτηση μειώθηκε, επιβραδύνοντας με αυτόν τον τρόπο την οικονομία της χώρας. Εντούτοις, απότοκο της βαθιάς κρίσης που διήλθε η ισπανική οικονομία παραμένουν η υψηλή ανεργία και το δημόσιο χρέος, η αντιμετώπιση των οποίων θα απαιτήσει περισσότερο χρόνο και προσπάθεια.

Οι προβλέψεις της Τράπεζας της Ισπανίας για την περίοδο 2019-2021 είναι θετικές, αλλά εμφανίζεται η επιβράδυνση της οικονομίας. Συγκεκριμένα, προβλέπεται αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,4% το 2019 και κατά 1,9% και 1,7% για το 2020 και 2021 αντίστοιχα. Παράλληλα, η αύξηση της προσφοράς εργασίας υπολογίζεται στο 2% για το 2019, μειώνοντας την ανεργία στο 13,8% το τέλος του ίδιου έτους. Τη δεδομένη στιγμή οι οίκοι αξιολόγησης Standard and Poor's και η Fitch την κατατάσσουν στην κλάση A-, ενώ η Moody's την κατατάσσει στην κλάση Βaa1.

Τα τελευταία έτη, η οικονομική κατάσταση της Ισπανίας δείχνει να βελτιώνεται με σταθερότητα και οι προσδοκίες για τα επόμενα έτη δείχνουν να είναι αισιόδοξες, παρά τα εσωτερικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα, με κυριότερο το πολιτικό ζήτημα που έχει ανακύψει στην Καταλονία καθώς και η συνεχής πολιτική αβεβαιότητα.

Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η Ισπανία είναι μέλος της ΕΕ από το 1986 και της ευρωζώνης και συνεπώς ισχύουν, εν γένει, οι ίδιες επιχειρηματικές πρακτικές και πρότυπα με τις υπόλοιπες οικονομίες της ΕΕ.

Παρά την ύφεση της περιόδου 2009-2013, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Παρουσιάζει ευκαιρίες και προκλήσεις για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις.

Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά-στόχο είναι:

- το μέγεθος της αγοράς
- ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας
- η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων
- τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα
- η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών
- η ιδιότητά της ως πύλη για την Λατινική Αμερική
- η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών
- το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών

Οι ευρύτερες περιφέρειες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι τα δύο μεγαλύτερα επιχειρηματικά κέντρα, με πληθυσμό 6,4 εκ. και 5,3 εκ., αντιστοίχως. Βιομηχανικά κέντρα και κέντρα έρευνας και τεχνολογίας υπάρχουν και σε άλλες μεγάλες πόλεις, όπως η Σεβίλλη, το Μπιλμπάο, η Βαλένθια και η Σαραγόσα.

Ελληνικές εταιρίες που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Ισπανία ενδείκνυται να χρησιμοποιήσουν διανομέα ή αντιπρόσωπο με καλή γνώση της τοπικής αγοράς. Οι αντιπρόσωποι μπορούν να προσφέρουν εθνική ή πιο περιορισμένη γεωγραφική κάλυψη. Εταιρίες που σχεδιάζουν πιο ουσιαστικές επενδύσεις δύνανται να συμπράξουν με ισπανικές εταιρίες ή να ιδρύσουν εταιρία με μερική ή πλήρη κυριότητα.

Η είσοδος στη ισπανική αγορά προϋποθέτει ικανοποιητική έρευνα αγοράς. Το Γραφείο ΟΕΥ της Ελληνικής Πρεσβείας μπορεί να συνδράμει ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αυτή. Σε κάθε περίπτωση συνιστάται η αναζήτηση κειμένων/οδηγών/κλαδικών μελετών κοκε που αναρτά σε μόνιμη βάση το Γραφείο στην ιστοσελίδα www.agora.mfa.gr/es73.

Συνιστάται η χρήση νομικής αρωγής προ της ολοκλήρωσης συμφωνιών με αντιπροσώπους. Κάθε περιφέρεια της Ισπανίας έχει το δικό της συμβούλιο εμπορικών αντιπροσώπων, στο οποίο αυτοί εγγράφονται υποχρεωτικά. Οι ιστοσελίδες εκείνων της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι www.coaccm.org, www.coacb.com, αντιστοίχως.

Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις Αυτονομίες έχουν την δική τους, Γαλικία, Χώρα των Βάσκων, Καταλονία). Οι περισσότερες εκ των μεγάλων ισπανικών επιχειρήσεων έχουν προσωπικό με σχετική ευχέρεια επικοινωνίας στην αγγλική γλώσσα, δεν ισχύει όμως το ίδιο για τις μικρότερου μεγέθους εταιρίες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα μετάφρασης-διερμηνείας για την σύνταξη αλληλογραφίας και την διαζώσης επικοινωνία, ιδίως κατά το αρχικό στάδιο της συνεργασίας. Τα προγράμματα προβολής και διαφήμισης θα πρέπει, επίσης, να είναι προσαρμοσμένα στα ισπανικά (χρήσιμες κλαδικές επαφές είναι διαθέσιμες από την Ένωση Διαφημιστών Ισπανίας, www.anunciantes.com).

E.1 Προϊόντα διατροφής

Στον εν λόγω κλάδο επικεντρώνεται μεγάλος αριθμός αιτημάτων Ελλήνων εξαγωγέων. (εξαγωγές, με έμφαση σε γαλακτοκομικά/τυροκομικά, ιχθυρά, φρούτα με έμφαση στο ακτινίδο, κρέας/αλλαντικά, αναψυκτικά/χυμοί) και οινικά προϊόντα. Ειδικά για τους ελληνικούς οίνους, έχει διεξάγει μελέτη και ο ισπανικός οργανισμός ICEX ενώ για τα περισσότερα από τα προαναφερόμενα προϊόντα έχει ήδη εκπονήσει σχετικές έρευνες αγοράς το Γραφείο μας, οι οποίες αναρτώνται στην ιστοσελίδα μας.

E.2 Μεταποίηση

Ευκαιρίες παρουσιάζεται για τον τομέα της μόδας, κοσμήματος, ηλεκτρολογικού και οικιακού εξοπλισμού, χαρτιού, δομικών υλικών, φαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις πραγματοποιούν ικανοποιητικές εξαγωγές, συμμετέχουν στις εδώ κλαδικές εκθέσεις και ορισμένες διαθέτουν παραγωγική/εμπορική δραστηριότητα στην Ισπανία, με έμφαση στους τομείς κοσμήματος, ένδυσης και καλλυντικών.

E.3 Τεχνολογία, τηλεπικοινωνίες και πληροφορική

Η ανάκαμψη του τομέα της τεχνολογίας επικοινωνιών, ψηφιοποίησης και πληροφορικής στην Ισπανία, σε συνδυασμό με τον καλό βαθμό ευκολίας καταρχήν εισόδου σε αυτόν και σταθερής ελληνικής παρουσίας στις εδώ διεθνείς κλαδικές εκθέσεις, δημιουργεί ευκαιρίες για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου. Ήδη εταιρίες τηλεπικοινωνιακών συστημάτων και καινοτόμων τεχνολογιών, όπως η INTRACOM TELECOM SA και η APIFON, έχουν προχωρήσει σε δημιουργία θυγατρικής εταιρίας στην Μαδρίτη.

E.4 Τουρισμός - Ενέργεια

Καταγράφεται ενδιαφέρον για επενδύσεις από την ισπανική πλευρά, ιδίως για τις ξενοδοχειακές υποδομές και την ενέργεια στην Ελλάδα και από κοινού ανάληψη συνεργασιών σε προγράμματα διδυμοποίησης και ανταλλαγής τεχνογνωσίας, ιδίως στον τουρισμό. Υπάρχει μεγάλο περιθώριο αύξησης των τουριστικών ροών εκατέρωθεν, ιδίως προς την Ελλάδα. Σχετικές αναλύσεις περιλαμβάνονται στη μελέτη για την ενέργεια και στην έρευνα

αγοράς για τον τουρισμό στην Ισπανία, την οποία αναρτά σε ετήσια βάση το Γραφείο ΟΕΥ στην ιστοσελίδα του (τον Ιανουάριο προ της διεξαγωγής στη Μαδρίτη της διεθνούς έκθεσης τουρισμού FITUR).

ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία

Τηλ.:+34915644653, Φαξ:+34915644668, gremb.mad@mfa.gr

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

Γραφείο ΟΕΥ

Τηλ.:+34915644592, Φαξ:+34915644668, ecocom-madrid@mfa.gr , www.agora.mfa.gr/es73

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

Προξενικό Γραφείο

Τηλ.:+34 915644653, Φαξ:+34 915641601, grcon.mad@mfa.gr

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

Ελληνική Κοινότητα

2. Ισπανικές Αρχές – Υπουργεία - Κρατικοί Φορείς

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Y DE COOPERACIÓN

Sede Palacio de Santa Cruz, Plaza de la Provincia, 1. 28071- Madrid

Tel.: +34913799700

www.exteriores.gob.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DE ESPAÑOLES EN EL EXTERIOR Y DE ASUNTOS Y ASISTENCIA CONSULARES Y MIGRATORIOS**

Calle Pechuán, 1, 28002, Madrid

Tel: +34913791700, +34913791655, +34913797964 / 65, +34913948854

www.exteriores.gob.es

MINISTERIO DE ECONOMÍA, INDUSTRIA Y COMPETITIVIDAD

Paseo de la Castellana, 162, 28046, Madrid

Tel.: +34916038399

www.mineco.gob.es

- **ICEX España Exportación e Inversiones**

Paseo de la Castellana, 278, 28046, Madrid

Tel: +34900349000

www.icex.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DEL TESORO**

Paseo del Prado, 6, 28014, Madrid

Tel.: +34912099505

www.tesoro.es

- **CENTRO PARA EL DESARROLLO TECNOLÓGICO INDUSTRIAL (CDTI)**

Calle Cid, 4, 28001, Madrid

Tel.: +34915815500 / +34912095500

www.cdti.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DE INDUSTRIA Y DE LA PEQUEÑA Y MEDIANA EMPRESA**

Paseo de la Castellana, 160, Planta 11-12, 28046, Madrid

www.ipyme.org

- **CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS (CSIC)**

Calle Serrano, 117, 28006, Madrid

Tel.: +34915681400, Fax.: +34914113077

www.csic.es

MINISTERIO DE HACIENDA Y FUNCIÓN PÚBLICA

Calle de Alcalá, 9, 28014, Madrid

Tel.: +34 900567765

www.minhap.gob.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DE TRIBUTOS**

Calle de Alcalá, 5, 28014, Madrid

Tel.: +34915958000

www.minhafp.gob.es

- **SUBDIRECCIÓN GENERAL DE INCENTIVOS REGIONALES**

Paseo de la Castellana, 162, Planta 21, 28046, Madrid

Tel.: +34915834965

www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es

MINISTERIO DE ENERGÍA, TURISMO Y AGENDA DIGITAL

Paseo de la Castellana, 160, 28046, Madrid

Tel.: +34913493139, +34913439649

www.minetad.gob.es

MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

Calle Agustín de Betancourt, 4, 28003, Madrid

Tel.: +34913632330

www.empleo.gob.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DE EMPLEO**

Calle Pío Baroja, 6M, 28009, Madrid

Tel.: +34913631801 / 02, Fax: +34913632038

www.empleo.gob.es

- **SECRETARÍA DE ESTADO DE INMIGRACIÓN Y EMIGRACIÓN**

Calle José Abascal, 39, 1ª planta, 28003, Madrid

Tel.: +34913637000

www.mtas.es

MINISTERIO DE AGRICULTURA Y PESCA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Paseo de la Infanta Isabel, 1, 28071, Madrid
Tel.: +34913475000, +34913475368, +34913475724
www.mapama.gob.es

**AGENCIA TRIBUTARIA:
DPTO. DE ADUANAS E IMPUESTOS ESPECIALES**

Avda. Llano Castellano, 17, 28071, Madrid
Tel.: +34917289450
www.agenciatributaria.gob.es

INSTITUTO NACIONAL DE EMPLEO (SEPE/SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL)

Calle Condesa de Venadito, 9, 28027, Madrid
Tel.: +34915859888
www.sepe.es

COMPAÑIA ESPAÑOLA DE FINANCIACIÓN DEL DESARROLLO (COFIDES)

Calle Paseo de la Castellana, 278, 28046, Madrid
Tel: +34915626008, +34917454480, Fax: +34915610015
www.cofides.es

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA

Paseo de la Castellana, 183, 28071, Madrid
Tel: +34915839100
www.ine.es

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

CAMARA DE COMERCIO HISPANO-GRIEGA

Calle Santa Cruz de Marcenado 31, 1º planta, 28015, Madrid
Tel.: +34915490309210
E-mail: secretaria@camarahispanogriega.com , www.camarahispanogriega.com

HELLENIC-SPANISH CHAMBER OF COMMERCE

Πούλιου 8, Αμπελόκηποι, 11523, Αθήνα
Τηλ.: +302106801074
E-mail: info@hellenicspanishchamber.gr , www.hellenicspanishchamber.gr

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE MADRID

Plaza de la Independencia, 1, 28001, Madrid
Tel.: +34915383500, Fax: +34915383677
Email : camara@camaramadrid.es , www.camaramadrid.es

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE BARCELONA

Diagonal, 452, 08006, Barcelona

Tel. : +34902448448, Fax : +34934169301

Email : cambra@cambrabcn.org , www.cambrabcn.es

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE BILBAO

c/ Alameda Recalde, 50, 48008, Bilbao

Tel.: +34944706500, Fax:+34944436171

Email : atencionalcliente@camarabilbao.com , www.camarabilbao.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE SEVILLA

Plaza de la Contratación, 8, 41004, Sevilla

Tel. : +34955110898, +34955110922, +34955110907

Email : ccinsevilla@camaradesevilla.com , www.camaradesevilla.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA Y NAVEGACION DE MALAGA

Cortina del Muelle 23, 29015, Málaga

Tel : +34952211673, +34952211675, Fax : +34952229894

Email : info@camaramalaga.com , www.camaramalaga.com

CEOE: CONFEDERACIÓN ESPAÑA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES

Calle de Diego de León, 50, 28006, Madrid

Tel: +34915663400

www.ceoe.es

4. Τράπεζες

BANCO DE ESPAÑA (OFICINAS CENTRALES)

Calle de Alcalá, 48, 28014, Madrid

Tel.: +34913385000, Fax: +34913385487

E-mail: infoweb@bde.es , www.bde.es

INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL (ICO)

Paseo del Prado, 4, 28014, Madrid

Tel.: +34915921600, Fax: +34915921700

E-mail: ico@ico.es , www.ico.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE BANCA

Paseo de la Castellana 259-D, 28046, Madrid

Tel.:+34917891311

E-mail: aeb@aebanca.es , www.aebanca.es

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

IFEMA

Feria de Madrid, Avda. del Partenón, 5, 28042, Madrid

Tel.: +34902221515, Fax: +34917225801

E-mail: infoifema@ifema.es , www.ifema.es

FIRA BARCELONA

Fira de Barcelona, Av. Reina Mª Cristina, 08004, Barcelona

Tel.: +34902233200, Fax: +34932332198

E-mail: info@firabcn.es , www.firabcn.es

6. Ξενοδοχεία

AC HOTEL RECOLETOS

Recoletos, 18, 28001, Madrid

Tel.: +34914361382, Fax: +34914361383

E-mail: acrecoletos@ac-hotels.com , www.hotelacrecoletos.com

7 ISLAS HOTEL

Calle Valverde, 14, 28004, Madrid

Tel.: +34915234688, Fax: +34915234682

E-mail: reserves@7islashotel.com , www.7islashotel.com

ONE SHOT RECOLETOS 04

Calle Salustiano Olózaga, 4, 28001, Madrid

Tel.: +34911820070, Fax: +34910085886

E-mail: recoletos04@oneshothotels.com , www.oneshothotels.com

APARTAMENTOS BLUME

Calle de la Cruz, 35, 28013, Madrid

Tel.: +34914352533

E-mail: info@apartamentosblume.com , www.apartamentosblume.com

HOTEL EUROSTARS MADRID TOWER

Paseo de la Castellana, 259 B, 28046, Madrid

Tel.: +34913342700 (κ. Νίκος Κανελλόπουλος +34616419473), Fax: +34913342701

E-mail: reservations@eurostarsmadridtower.com , www.eurostarshotels.com

NH MADRID PASEO DE LA HABANA

Paseo de la Habana, 73, 28036, Madrid

Tel.: +34914430720 / +34913984639 (reservaciones)

E-mail: nhhabana@nh-hotels.com , www.nh-hoteles.es/Madrid/Paseo-La-Habana

INTERCONTINENTAL Hotels & Resorts MADRID

Paseo De La Castellana 49, 28046, Madrid

Tel: +34917007300

www.intercontinental.com/hotels/us/es

HOTEL NH COLLECTION MADRID EUROBUILDING

Calle de Padre Damián, 23, 28036, Madrid

Tel: +34913537300

E-mail: nhcollectioneurobuilding@nh-hotels.com , www.nh-collection.com

7. Διπλωματικές Αποστολές

REPRESENTACIÓN DE LA COMISIÓN EUROPEA EN ESPAÑA

Paseo de la Castellana, 46, 28046, Madrid

Tel: +34 914238000

E-mail: comm-rep-es-docu@ec.europa.eu

8. Χρηματιστήρια και Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

COMISIÓN NACIONAL DEL MERCADO DE VALORES (CNMV)

Calle Edison, 4, 28006, Madrid

Tel.: +34915851500, +34902149300, Fax: +34913193373, +34933047310

www.cnmv.es

BOLSAS Y MERCADOS ESPAÑOLES (BME)

Plaza de la Lealtad 1, 28014, Madrid

Tel.: +34917095000 / +34915891184 (Protector del Inversor), Fax: +34915891252

E-mail: infobolsamadrid@grupobme.es , www.bolsamadrid.es

BOLSA DE MADRID

Plaza de la Lealtad 1, 28014, Madrid

Tel.: +34917095000

E-mail: infobolsamadrid@grupobme.es , www.bolsamadrid.es

BOLSA DE BARCELONA

Paseo de Gràcia 19, 08007, Barcelona

Tel.:+34934013555, Fax:+34934013650

E-mail: informacion@borsabcn.es , www.borsabcn.es

BOLSA DE BILBAO

Calle Calle Jose Mª Olabarrí 1, 48001, Bilbao

Tel.:+34944034400, Fax:+34944034430

E-mail: bolsabilbao@bolsabilbao.es , www.bolsabilbao.es

BOLSA DE VALENCIA

Calle Libreros, 2-4, 46002, Valencia

Tel.:+ 34963870156, +34963870101, Fax:+34963870133 / 60

E-mail: webmaster@bolsavalencia.es , www.bolsavalencia.es

9. Επιχειρηματικοί Φορείς

CONSEJO SUPERIOR DE CÁMARAS DE COMERCIO INDUSTRIA Y NAVEGACIÓN DE ESPAÑA (CSC)

Calle Ribera del Loira 12, 28042, Madrid

Tel.: +34915906900

E-mail: csc@cscamaras.es , www.cscamaras.es/

CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE LA PEQUEÑA Y MEDIANA EMPRESA (CEPYME)

Calle Diego de León, 50, 28006, Madrid

Tel.: +34914116161

E-mail: cepyme@cepyme.es , www.cepyme.es

AGENCIA ESPAÑOLA DE COOPERACION INTERNACIONAL (AECI)

Avda. Reyes Católicos, 4, 28040, Madrid

Tel.: +34915838100

www.aeci.es

INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS

Calle Huertas, 26, 28014, Madrid

Tel.: +34913895600

www.icac.meh.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS

Calle Rafael Bergamin 16 B, 28043, Madrid

Tel.: +34915473756, +34915474465, Fax.: +34915413484

E-mail: info@aeca.es , www.aeca.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE EMPRESAS DE CONSULTORÍA

Calle Monte Esquinza, 34 - 2º B, 28010, Madrid

Tel.: +34913080161, Fax: +34913913593

E-mail: consultoras@consultoras.org , www.consultoras.org

10. Διεθνείς Οργανισμοί

INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL

Principe de Vergara, 154, 28002, Madrid

Tel.: +34915903638, Fax: +34915631263

E-mail: iooc@internationaloliveoil.org , www.internationaloliveoil.org

WORLD TOURISM ORGANIZATION

Capitán Haya 42, 28020, Madrid

Tel.: +34915678100, Fax: +34915713733

E-mail: omt@unwto.org , www.unwto.org

11. Διαδικτυακός Οικονομικός Τύπος

CINCO DIAS: www.cincodias.com

EL ECONOMISTA: www.eleconomista.es

EXPANSION: www.expansion.com

12. Επίσημος Επιχειρηματικός Οδηγός Ισπανίας

Guía de Negocios en España: <https://guidetobusinessinpain.com/> (διατίθεται και στην αγγλική)

Invest in Spain: <http://www.investinspain.org/invest/es/index.html>